

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

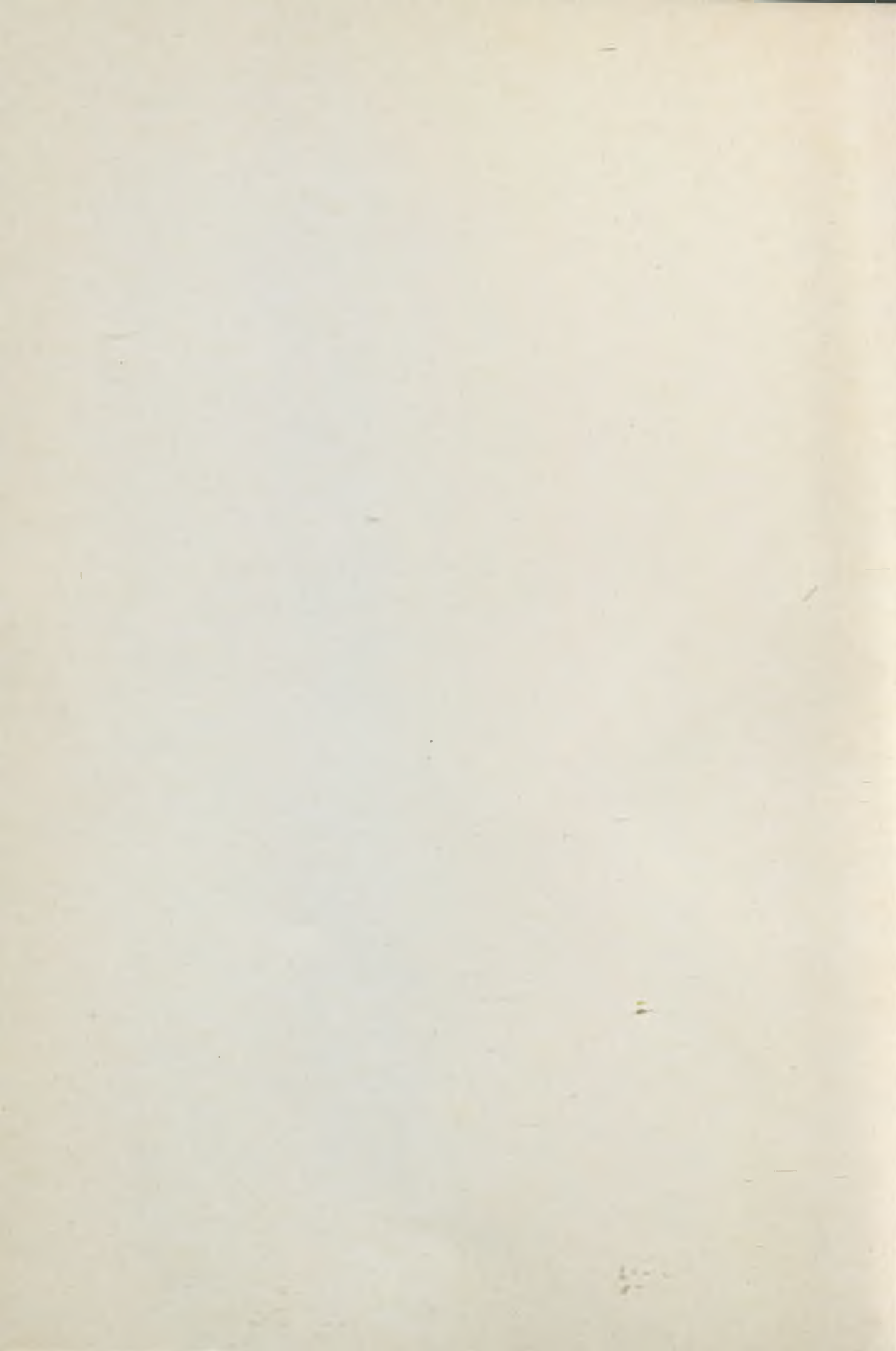
VÁLOGATOTT
REFERÁTUM GYŰJTEMÉNY

3.

BUDAPEST

1986

Magyar Tudományos Akadémia
Földrajztudományi Kutató Intézet

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

A TK NSIR adatbázisra épülő
VÁLOGATOTT REFERÁTUM GYŰJTEMÉNY

3. szám

Összeállította: KISSNÉ ÁROKHÁTI ZSUZSANNA

Szerkesztette: Dr. RÉTVÁRI LÁSZLÓ

Készült az MTA FKI

Természeti Erőforrások Koordinációs Iroda
gondozásában

Budapest, 1986. június

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1950

1950

1950

1950

1950

T a r t a l o m:

- I. A természeti erőforrások kutatásának általános módszertani kérdéseit érintő referátumok 3 old.
- II. Ásványvagyon felderítésével és hasznosításával foglalkozó referátumok10 old.
- III. Vizi erőforrások felderítésével és védelmével foglalkozó referátumok18 old.
- IV. Talaj és termőföld hasznosításával és védelmével foglalkozó referátumok24 old.
- V. Erdők telepítésével, hasznosításával és védelmével foglalkozó referátumok30 old.
- VI. Légköri erőforrások szerepével, hasznosításával és védelmével foglalkozó referátumok 33 old.
- VII. A természeti erőforrások kutatásához kapcsolódó egyéb interdiszciplináris referátumok 35 old.

a dokumentum típusa:
3 — kutatási jelentés
4 — disszertáció

SSZ=8.10.255.932

TYP=3

GAP.OFF.5646.

a dokumentum címe
eredeti és orosz
nyelven

CIM =ENTWICKLUNG VON KUNSTSTOFF-KONDENSATORFN
PRISMATISCH.
РАЗВИТИЕ ПРИЗМАТИЧЕСКИХ КОНДЕНСАТОРОВ С ИЗОЛЯЦИЕЙ
ИЗ СИНТЕТИЧЕСКОЙ ПЛЕНКИ.

a dokumentum
lelőhelye

kiadás éve
terjedelem

RIRI. =ZIID. 1981 OLD=25
CSOPORT=2 NYFLV =475

a dokumentum nyelve:

bolgár — 115
magyar — 130
mongol — 465
német — 475
lengyel — 540
román — 565
orosz — 570
szlovák — 605
cseh — 790

csoport jelzete:

- 1 — a dokumentum
másolási költsé-
g ellenében
beszerzhető
- 2 — a dokumentum
a tároló intéz-
mény által meg-
állapított té-
rités ellenében
beszerzhető

tartalmi kivonat
(referátum)

REF. = КОНДЕНСАТОРЫ С ИЗОЛЯЦИЕЙ ИЗ СИНТЕТИЧЕСКОЙ ПЛЕНКИ В
ПРИЗМАТИЧЕСКОМ ИСПОЛНЕНИИ ЯВЛЯЮТСЯ
ВЫСОКОКАЧЕСТВЕННОЙ ДЕТАЛЬЮ, КОТОРАЯ СООТВЕТСТВУЕТ
МЕЖДУНАРОДНОМУ УРОВНЮ. ВЕЛИЧИНЫ ХАРАКТЕРИСТИКИ
СТАНДАРТИЗИРОВАНЫ В СТАНДАРТЕ ТГЛ 38158.
ПРИМЕНЯЕТСЯ ОСНОВНАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ДЛЯ КОНДЕНСАТОРОВ С
ОЛОВЯННОЙ ФОЛЬГОЙ, КОТОРАЯ ГАРАНТИРУЕТ ВЫСОКУЮ
РАЦИОНАЛЬНОСТЬ МЕТОДА. ОТЧЕТ ВКЛЮЧАЕТ ИССЛЕДОВАНИЯ
ДЛЯ ЦЕЛЕНАПРАВЛЕННОГО ИЗГОТОВЛЕНИЯ КОНДЕНСАТОРОВ С
УЗКИМИ ДОПУСКАМИ. СОЗДАНЫ НЕОБХОДИМЫЕ ПРЕДПОСЫЛКИ
ДЛЯ СЕРИЙНОГО ВПУСКА.

tematikus
osztályozási
jelzet

RUFP. =47.33 47.59

A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK KUTATÁSÁNAK ÁLTALÁNOS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEIT ÉRINTŐ REFERÁTUMOK

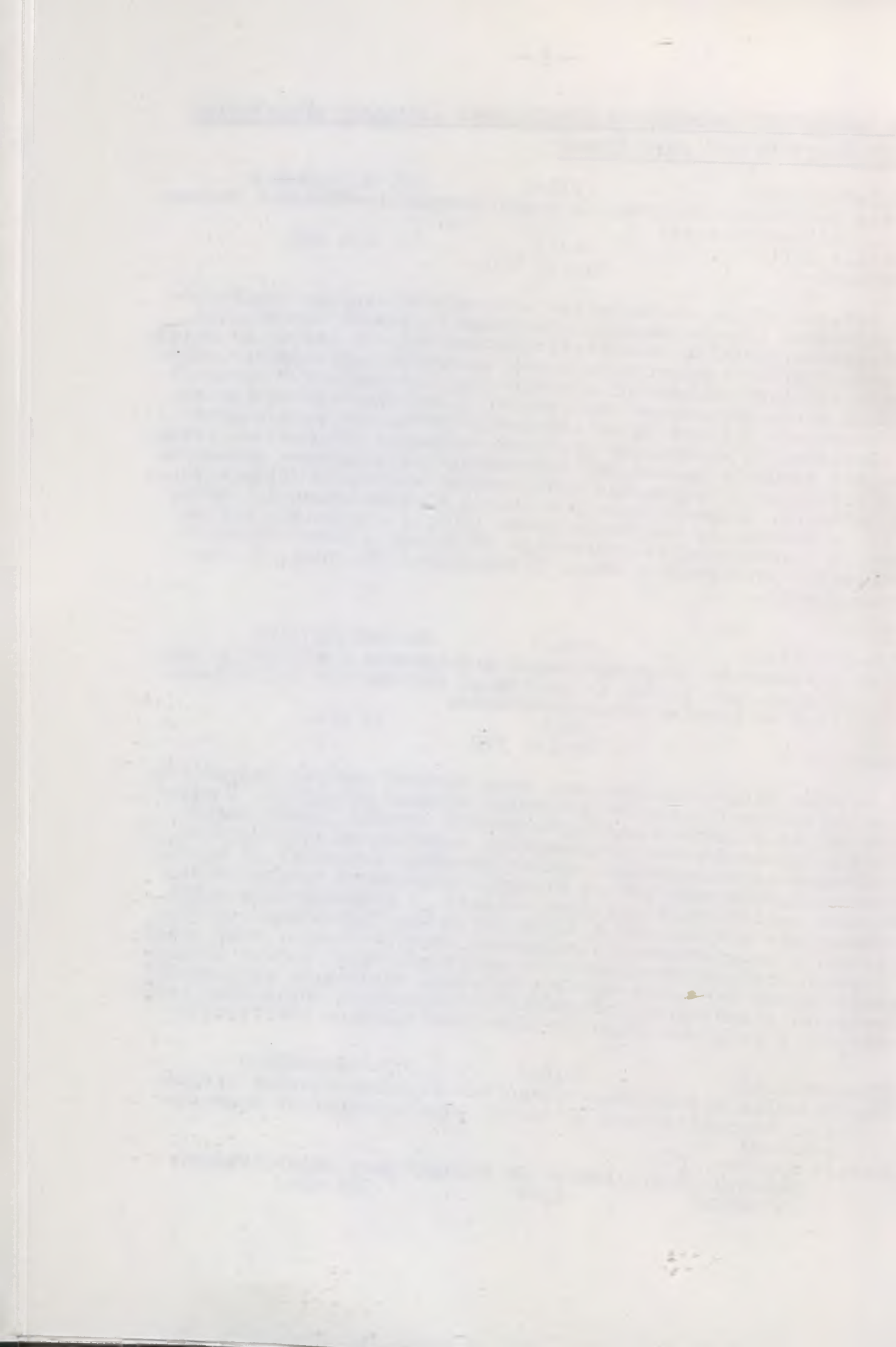
SSZ=810692949 TIP=3 CCC 02840000131
Cim: Szeizmikus információk nagysebességű továbbítási csatornájának kutatása
Bibl.: TRTI 1983 133 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A kutatás célja: a szeizmikus információk express továbbító-rendszerei léterhozásának lehetőségeit felmérő vizsgálatok elvégzése. Kutatási módszerek: matematikai és imitációs modellezés digitális számítástechnikai eszközök segítségével. Először sikerült felvázolni a szeizmikus információk továbbításának soros-párhuzamos rendszerét. A kutatási eredmények hatékonyságát bizonyítja az információtovábbítás sebességének fokozódása, a szeizmikus csatornák számának növekedése. Alkalmazási terület: geofizikai terepvizsgálatok hasznos ásványokra kidolgozott szeizmikus módszerekkel kőolaj és földgáz felkutatására. Alapvető konstrukciós és műszaki-gazdasági mutatók: a szeizmikus csatornák száma 1000; a szeizmikus információk továbbításának gyorsasága 20 Mbaud; a diszkretizáció minimális időtartama 1 msec. Illusztráció 28, tábl. 5, forrásmunka 20.

SSZ=810682924 TIP=3 CCC 02830074107
Cim: Alkalmazott programcsomagok kidolgozása a különféle geológiai, geofizikai és geokémiai információk feldolgozására és komplex interpretálására
1983 11 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A kutatás tárgya: matematikai uton történő információnyerés a geológiai, geofizikai és geokémiai mérések adataiból. A kutatás célja: különféle megfigyelésekből történő legteljesebb körű információnyerés programozási eszközeinek megteremtése. A szükséges algoritmizálási munkát követően dolgozták ki az információnyerés eszközeit a vizsgált objektumra vonatkozó minimális aprior feltételezések mellett. A programcsomag egyes részeit már alkalmazzák a SZUTA Szibériai Tagozatának intézeteiben. A programcsomag alkalmazása lehetővé teszi, hogy objektívabban értékeljék valamely vizsgált geológiai körzet ásványkészleteinek perspektíváját. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a geológiai információfeldolgozással foglalkozó szervezetek. A programcsomagot M-4030 számítógéphez készítették.

SSZ=810684261 TIP=4 CCC 04840009039
Cim: Metodika kidolgozása vulkanikus-üledékes kőzetek litológiai összetételének és tároló tulajdonságainak meghatározására
Szerző: Krilova, O.V.
Moszkvai Petrolkémiai és Földgázipari Kutatóintézet /MINHIGP/ 1984 151 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A disszertáció szerzője grúziai lelőhelyek középső-eocénkori kőzetlerakódásait vizsgálta. A kutatás célja: a vulkanikus-üledékes kőzetek litológiai összetételének és tároló tulajdonságainak feltárására metodika kidolgozása, a petrofizikai összefüggések részletes tanulmányozása alapján. Kísérleti úton vizsgálták a magmintákat, feltárták a petrofizikai összefüggéseket, elemezték és kiértékelték a magvizsgálatok és furatmérések eredményeit. Nagyszámú kísérlet és vizsgálat eredményeképpen felállították a középső-eocénkori vulkanogén-üledékes tároló kőzetek interpretációs modelljét. A tárolókőzetek értékelésére vonatkozó metodikai ajánlásokat a "Groznyeftyegeofizika" és "Gruznyeftyegeofizika" trösztöknél vezették be. A kutatási eredmények alkalmazási területe: vulkanogén és vulkanogén-üledékes tárolókőzetekbe ágyazott olaj-előfordulások vizsgálata Örményországban, Azerbajdzsánban, a Krimben, Kelet-Szibériában. A kapott petrofizikai összefüggések elősegítik a geológiai információk hatékonyságának növelését. Illusztráció 45, tábl. 7, forrásmunka 83.

SSZ=810277067

TIP=3

CCC L0503-84

Cim: A termikus légifényképezés metodikája és alkalmazása a geológiai kutatásban

1984

Csoport: 2

Nyelv: 570

Bemutatásra kerülnek a termikus légifényképezés alkalmazásának főbb irányai a természeti erőforrások kutatásának területén, mint pl.: geológiai, hidrológiai, kartográfiai stb. kutatások; vizellátási források felkutatása arid és félarid régiókban; vizes közegben végbemenő hidrotermodinamikai folyamatok tanulmányozása; az aktív hidrotermális tevékenység körzeteinek vizsgálata; éghető hasznos ásványok földalatti robbanásainak észlelése, valamint a szénbányák meddőhányóiban keletkező rejtett tüzvészek észlelése; tőzegtelepek rejtett tüzei; energiavesztés-ellenőrzés üzemekben, ill. lakóépületekben továbbá energiarendszerekben; gáz- és kőolajvezetékek szivárgásának észlelése; öntözőrendszerek szivárgásának észlelése; erdőtüzek észlelése és behatárolása; rejtett égési göcök felfedezése az ipari és háztartási hulladék lerakóhelyein; szerkezeti-tektonikus térképezés, lineáris és gyűrűalakú törési helyek gyenge pontjainak felfedezése; ipari szennyvízzel szennyezett vízfelületek észlelése és behatárolása; a vulkanikus tevékenység megfigyelése. A kutatási anyag ismerteti a termikus légifényképezés metodikáját és a légifelvételek értelmezését a fenti feladatok megoldásában; a légifényképezés oktatási metodikáját, valamint a szerződéses munkakapcsolatok rendjét. A mielőbbi gyakorlati hasznosítás céljából "know-how"-lehetőséget ajánlanak. Cim: Goszkomizobretyenyij /Állami Találmányi Hivatal/, SZU, Moszkva 103621, Malo-Cserkasszkij 2/6.

SSZ=810306050 TIP=3 BOL 038012
Cim: A Szovjetunió és Bulgária tudományos-műszaki információs
rendszerének továbbfejlesztése /a kőolaj- és földgáz-
ipar területén/

1982 373 old.

Csoport: 2 Nyelv: 115

A két ország informatikai szakemberei megvalósították a nyelvi, programozási, technológiai és technikai összeegyeztethetőséget a bolgár nemzeti automatizált információs rendszer /AISZ/ és a VNII OENG üzemszerűen működő információs rendszere, a "Nyefty-2" között. Lexikális kiegészítést készítettek a kőolaj- és földgázipari kétnyelvű tezaurusz első változatának regionális geológiai azonosító fogalmihoz. Orosz és bolgár nyelvű ábécé-utmutatókat készítettek, kijavították a kétnyelvű kőolaj-földgáz tezaurusz hibáit. Összeállították az AISZ "Nyefty-2" formátumu adatoknak az IBM 370/145 számítógépre alkalmas "SZTEARSZ" programcsomaggá való átalakítására szolgáló program első változatát. A nemzeti információs rendszerek bázisadatainak összeegyeztethetősége céljából bevezették a "Nyefty-2" rendszer mágnesszalagainak használatát.

SSZ=810850939 TIP=4 NDK DFE73935M
Cim: Szilárd ásványi nyersanyagok lelőhelyeinek geológiai-
gazdasági értékelése a kutatás ideje alatt

Szerző: Mertke, M.
ZIID 1984 156 old.

Csoport: 1 Nyelv: 475

A lelőhelyek geológiai-gazdasági értékelésének tartalmi elemzése és a geológiai kutatási folyamatban betöltött szerepének mérlegelése eredményeképpen szükségesnek mutatkozott, hogy ezt az értékelést már a lelőhelyek feltárásának stádiumában elvégezzék. A kutatás stádiumában az elemzés tárgyát képezi egyebek között az ásványok távlati fellelhetősége, a valószínű és a mérlegfeletti készletek nagysága. Az elemzés célja a későbbi kutatómunkálatok céljára alkalmas objektumok kiválasztása, valamint hosszútávú koncepciók kidolgozása a különböző iparágak nyersanyagigényének biztosítása céljából. A szerző metodikai ajánlásokat tesz az egységes, és ennek következtében összevethető eredményekhez vezető tudományos megközelítésre. Illusztráció 4, forrásmunka 260.

SSZ=810306423 TIP=3 BOL 050190
cim: Geológiai adatbank az ásványlelőhelyek kutató-feltáró
folyamatának automatizált irányítási rendszeréhez

1983 85 old.

Csoport: 1 Nyelv: 115

Az általános rendszerelmélet és számítástechnika-elmélet alapján az alábbi eredményekre jutottak: megfogalmazást nyert a "Kőolaj és földgáz" automatizált irányítási rendszert /ASZU/

lációk és a biocönózis szintjén. Minden figyelőpontra és biomonitorra meghatározták a mérések gyakoriságát. Minden megfigyelőállomásra kidolgozták a mérések szervezési és szerkezeti rendjét, továbbá elkészítették a két megfigyelőállomás és a figyelőpontok kiindulási jellemzőit. A kutatómunka eredménye a biológiai monitoring-rendszer megszervezésében hasznosítható.

SSZ=810698098

TIP=4

CCC 04840017377

Cim: Analitikus számítási rendszerek alkalmazása inverz gravimetriai feladatok megoldásához

Szerző: Timoscenko, V.I.

GSZSZK TA Geofizikai Intézete
1984

145 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatás témája: inverz gravimetriai feladatok megoldása. A kutatás célja: a potenciális mezők mennyiségi interpretálási módszereinek továbbfejlesztése az analitikus számítási rendszerek jelentős mértékű felhasználásával. A kutatás folyamán alkalmazták a matematikai programozás módszereit, a matematikai fizika inverz feladatai megoldásának elméletét. Első ízben vizsgálták az analitikai számítások rendszerének felhasználását a lineáris és nemlineáris inverz feladatok megoldásában; új algoritmusokat készítettek a regulációs paraméter meghatározására. Az algoritmusokat és programokat a termelési és tudományos szervezetek alkalmazzák gazdasági tematikájú és tudományos-műszaki együttműködési munkák realizálásában. A kutatási eredmények hasznosításának gazdasági hatékonyságát jelzi az inverz gravimetriai feladatok megoldása stabilitásának és hitelességének fokozódása. A kutatási eredmények alkalmazási területe: geofizikai mezők interpretálása, geofizika, gravimetria. Kidolgozták a gravitációs anomáliák interpretálásának dialóg-rendszerét, amelyek programozási szinten ESZ és SZM-1410 elektronikus számítógépekre készültek. Illusztráció 16, tábl. 7, forrásmunka 128.

SSZ=810698105

TIP=4

CCC 05840001714

Cim: A litoszféra felső részének felépítése szeizmikus adatok alapján

Szerző: Bulin, Ny.K.

SZUTA SZT Geológiai és Geofizikai Intézete
1984

512 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a földkéreg és a legfelső palást a Szovjetunió területén. A kutatás célja: a kontinentális litoszféra felépítésének tanulmányozása szeizmikus adatok alapján, a regionális geológiai kutatásokkal összefüggésben. Kutatási módszerek: a szeizmikus mélységmérések eredményeinek és a földrengések váltóhullámai vizsgálati módszerének összegzése, a

mérési eredmények információtartalmának értékelése, a kölcsönösen összefüggő adatok geológiai értelmezése a regionális szelvények szerint. Tudományos megalapozást nyert a felső litoszféra szeizmikus feloszthatóságának új modellje, megvizsgálták annak viszonyulását más geofizikai modellekhez, a litoszféra dinamikájához, a felszinközeli geológiai testek eloszlásához. A kutatási eredményeket felhasználják a SZU Geológiai Minisztériumához tartozó szervezetek tevékenységében, a felsőfoku tanintézetek oktatási programjában. A szerző által folytatott kutatómunka növeli a regionális geofizikai mélységmérések hatékonyságát. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a mélységi geológia és geofizika fundamentális feladatainak megoldása, regionális kutatások tervezése. Elkészültek a felső litoszféra felépítésének új sémái, amelyek fontos szerepet töltenek be a további mélységi kutatások tervezésében. Illusztráció 95, tábl. 2, forrásmunka 368.

SSZ=810698109

TIP=4

CCC 04840018886

Cím: Egyenes háromdimenziós gravimetriai és magnetometriai feladatok megoldásának új számszerű módszerei

Szerző: Sulaija, T.V.

GSZSZK TA Geofizikai Intézete

1984

170 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatás témája: a gravimetria és magnetometria egyenes feladatainak megoldása. A kutatás célja: hatékony módszer kidolgozása olyan egyenes háromdimenziós gravimetriai és magnetometriai feladatok megoldására, amelyek a sűrűség és mágnesszettség eloszlásának tetszőleges törvényszerűségeivel rendelkező bonyolult testekkel kapcsolatosak. Az ilyen bonyolult háromdimenziós egyenes gravimetriai és magnetometriai feladatok megoldására új hatékony módszert dolgoztak ki - a dezintegrálás módszerét. Ezt a módszert és a hozzátartozó automatizált programrendszert az OSZFSZK Geológiai Minisztériumának "Roszgeolfond" egyesülésénél vezették be, minek köszönhetően jelentősen növekedett a számítási műveletek operativitása. A kutatási eredményeket a geofizika, gravimetria, magnetometria területén, valamint a geofizikai mezők interpretációjában hasznosíthatják. Az említett dezintegrálási módszer és ennek matematikai alátámasztása teljes mértékben kielégíti az informális modellezési módszer igényeit. Illusztráció 12, tábl. 5, forrásmunka 87.

SSZ=810694724 TIP=3 CCC 02840005562
Cim: A tudományos-műszaki haladás törvényszerűségeinek vizsgálata a geológiai kutatófurások fejlődésének folyamatos prognosztizálásához
Bibl.: VITR 1983 28 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás témája: a geológiai kutatófurások területén a tudományos-műszaki haladás program- és célorientált irányításának és prognosztizálásának tudományos-metodikai megalapozása. A kutatás célja: a tudományos-műszaki haladás prognosztizálási, tervezési és gazdasági értékelési metodikáinak kidolgozása, a geológiai próbafurások mai helyzetének elemzése és fejlődésének prognosztizálása. Kutatási módszerek: rendszerelemzés, matematikai extrapolációs és modellezési módszerek. Az érintett ágazatra most először dolgozták ki a tudományos-műszaki haladás prognosztizálásának, tervezésének és gazdasági értékelésének metodikáit, a tudományos-műszaki haladás modelljét. A metodikákat a SZU Geológiai Minisztériumának szervezetei kapták meg kísérleti bevezetés végett, magát a prognózist pedig beépítették az országos tudományos-műszaki haladás komplex programjába. A metodikák bevezetése elősegíti a tudományos-műszaki haladás hatékony irányítását a geológiai kutatófurások területén.

SSZ=810803297 TIP=3 CSEH 08438486
Cim: Talaj- és kőzet-spektrográfiai elemzések értékelésének numerikus módszerei
Szerző: Pavel L., Kristoufkova S.
Vysoka Skola Zemedelska, Praha
1983 69 old.
Csoport: 2 Nyelv: 790

A kutatók kidolgozták a kvantitatív szinképvizsgálat új módszerét, amely a korszerű numerikus interpolációs módszerek és a számítástechnika alkalmazására épül. Ezzel sikerül kiküszöbölni az eddig alkalmazott grafikai és transzformatív módszerek munkaigényességét, pontatlanságát és hosszadalmaságát.

ÁSVÁNYVAGYON FELDERÍTÉSÉVEL ÉS HASZNOSÍTÁSÁVAL FOGLALKOZÓ
REFERÁTUMOK

SSZ=810687228 TIP=4 CCC 04840011389

Cim: A kőzetek felületi tulajdonságainak hatása kötött
fluidumok eloszlására, továbbá produktív telepek
paramétereinek pontosítása

Szerző: Privaleno, N.V.

Moszkvai Petrolkémiai és Földgázipari Kutatóintézet
/MINHIGP/

1984

152 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutató a közép-tyungi gázkondenzátum-lelőhely alsó-triász-
kori produktív lerakódásait vizsgálta. A kutatás célja: a
kőzetek felületi és tárolótulajdonságai és a kötött flui-
dumok tartalma közötti összefüggések tanulmányozása, vala-
mint a kötött szénhidrogének eloszlási törvényszerűségeinek
felállítása. A kutatás során alkalmazták a kőzetek felületi
és tároló tulajdonságainak meghatározására szolgáló meto-
dikákat, a geológiai-kitermelési elemzés módszereit, továb-
bá tanulmányozták a korrelációs összefüggéseket. Módszert
dolgoztak ki a pórusfel letek vízhatlanítási fokának meg-
határozására, amely lehetővé teszi a legkülönbözőbb litoló-
giai típusu kőzetek tanulmányozását. A "Lenanyeftyegez-
geologija" geológiai-kutató egyesülésnél már a gyakorlatban
alkalmazzák a produktív kőzetek hasznos térfogatának megha-
tározását és a cementálódott kőzetek granulometrikus vizs-
gálatát célzó metodikai ajánlásokat. A kutatási eredmények
alkalmazása lehetővé teszi a produktív rétegek paraméterein-
ek pontosítását a geológiai és kinyerhető készletek számi-
tásai során, ugyszintén a beavatkozási módszerek kiválasztá-
sának tudományos megalapozását. A kutatási eredmények széles-
körűen alkalmazhatók a földgázipari és egyéb termelő szerve-
zetekben. A kötött szénhidrogének értékelésének módszere,
valamint telepen belüli térbeli eloszlásuk tanulmányozása
lehetővé teszi a lelőhelyek feltárásának eddiginél objektí-
vebb megközelítését. Illusztráció 50, tábl. 8, forrásmunka
111.

SSZ=810686012 TIP=3 CCC 02830082555

Cim: Az ásványok vezetőképségének típusmeghatározására szol-
gáló műszerek kifejlesztése és gyártása

Bibl.: ZABNII

1983

131 old.

Csoport: 2

Nyelv: 570

A kutatók és fejlesztők egy olyan műszer kialakítását tüzték
ki célul, amely alkalmas a természetes településű ásványok
vezetőképségének típusmeghatározására. Elkészült a "Znak-1"
műszer műszaki dokumentációja és legyártották a kísérleti
szériát /40 db/. Egyetlen műszer alkalmazásának gazdasági

hatékonysága eléri az évi 3920 rubelt. A "Znak-1" műszer az érclelőhelyek értékelésére szolgáló ásványtani-fizikai módszerekhez szükséges technikai felszerelés részét képezi. Összetevői: két szonda, ütőszeges elsütőszerkezet, elektronikus áramkör, áramforrás. A típusmeghatározás időtartama 2-3 sec. A "Znak-1" műszerrel mérhető minimális ásványméret 1 mm. Illusztráció 5, tábl. 1, forrásmunka 13.

SSZ=810687233 TIP=4 CCC 04840012038

Cím: Neogén-negyedkori tektonikus mozgások és szerepük a kőolaj- és földgázlelőfordulások kialakulásában

Szerző: Gazijev, A.M.

Országos Geológiai Kutatási Intézet Kőolajkutató Int.
/VNIGNI/ 1984 135 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A szerző a Fergana-medence neozoikus kőolaj- és földgázlerakódásait vizsgálta. Kutatásának célja: a neogén és felső-paleogén lerakódások perspektivikus kőolaj- és földgázhozamának megítélése; a kutató-feltáró munkák irányainak és elsődleges objektumainak meghatározása. A munka során összegezték több mint ezer kutatófurás adatait, geológiai-geofizikai, litológiai-faciális és geokémiai kutatások eredményeit; számítógépes trend-elemzést végeztek. A szerző új értelmezésben tárgyalja a medence kialakulását a hegyképződési periódusban; tudományosan megalapozza a téglavörös neogén összlet szingenetikus olajtartalmát. A geológiai kutató-feltáró munkák irányaira vonatkozó ajánlásokat az "Uzbeknyefty" termelési egyesülésnél és a "Kirgiznyefty" egyesülésnél vezették be. A neogén lerakódások lencsealaku képződményeinek feltárására vonatkozó javaslatok bevezetése az andizsáni egyesülésnél kb. 500 ezer rubel gazdasági hatékonysággal járt. A kutatási eredmények alkalmazási területe: kőolaj- és földgázkutatások a SZU déli és keleti részeinek epigeoszinklinális és más területein. A szerző új aspektusból vizsgálja és értékeli a neozoikus lerakódások kőolaj- és földgáztartalmának mennyiségi és minőségi kilátásait, feltárja a főbb felhalmozódási zónákat és meghatározza a kutató-feltáró munkák irányait. Illusztráció 15, tábl. 13, forrásmunka 132.

SSZ=810675741 TIP=4 CCC 02830064454

Cím: Kénhidrogéntartalmú gázok és kőolajok előfordulásának törvényszerűségei és prognózisa a Szovjetunió területén

Szerző: Valitov, N.B.

Országos Geológiai és Kőolajkutató Intézet /VNIGNI/
1984 438 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A szerző a Szovjetunió kőolaj- és földgáztartalmu régióit vizsgálta, a kénhidrogéntartalmú gázok már megállapított ill. prognosztizált keletkezési mutatói alapján. A kutatás célja:

a kéngázlelőhelyek elhelyezkedési törvényszerűségeinek, ill. kialakulása feltételeinek tanulmányozása alapján a gázok és olajok kénhidrogéntartalma prognosztizálásának elméleti meg-alapozása. Termodinamikai számításokat, kísérleti modellezést végeztek, kidolgozták a észénhidrogén-gázokban végbemenő kénhidrogén-keletkezés új tudományos hipotézisét. Felfedezték a karbonátos kőzetek azon, eddig ismeretlen tulajdonságát, hogy katalizálják a szénhidrogén és a kén kölcsönhatási reakcióját valamint a kéntartalmu olajok átalakulását. A kő-olaj- és földgázlelőhelyek kén-készleteinek számítási metodikája gyakorlati alkalmazást nyert. A kéntartalmu nyersanyagok felkutatását célzó geológiai munkák irányaira vonatkozó ajánlásokat beépítették a Szovjetunió Geológiai Minisztériumának 1981-1985. és 1986-1990. évekre szóló munkaprogramjába. A kénhidrogéntartalmu gázok prognosztizálásának tudományos alapjai elősegítik a hazai műtrágyagyártás kéntartalmu nyersanyaggal történő ellátásának biztosítását. A kutatási eredmények alkalmazási területe: kéntartalmu nyersanyag /kénhidrogéntartalmu gázok, kéntartalmu olajok, ásványi kén/ felkutatása a halogéntípusu rétegosokkal rendelkező régiókban. Megállapítást nyertek a gázok ipari kénhozamának kritériumai, prognózist készítettek a Szovjetunió területéről és kidolgozták a kénkészletek számbavételének metodikáját. Illusztráció 68, tábl. 45, forrásmunka 308.

SSZ=810684251

TIP=4

CCC 04840008850

Cím: Kőszenek fizikai paramétereinek meghatározása különböző fizikai természetű mezők hatásviszonyai között.

Szerző: Lizun, Sz.A.

Ukrán Geológiai Feltáró Kutatóintézet /UKRNIGRI/
1984 234 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A disszertáció szerzője a Ivov-Volinyi- és a Donyec-medencében a metamorfózis különböző stádiumaiban található kőszénfajtákat vizsgálta. Kutatásának célja: a különböző fizikai természetű mezők hatására a szénmatériában végbemenő folyamatok felismerése és a kőszén-diagnosztika hatásfokának növelése. Alkalmazott módszerek és eszközök: a fizikai folyamatok stimulálása különböző fizikai mezők hatására; vákuumkezelés, mechanikai ráhatás, hőmérséklet-változtatás, lézerkészülékek és radioaktív forrás. A kutató elsőként tanulmányozta a széntestekben végbemenő elektrofizikai folyamatokat a stimulációs metodika alkalmazásával. Elméletileg megalapozta a fotoelektromos ráhatás módszereinek alkalmasságát a szénfajták genetikai sajátosságainak vizsgálatára. A diagnosztizálási eljárásokat a Ivov-Volinyi Geológiai-feltáró Expedíció, a Rosztovi Bányaművelés-biztonsági Igazgatóság vezette be a gyakorlatban. Fokozódott a széndiagnosztizálás gyorsasága és megbízhatósága, a gáztartalom meghatározásának megbízhatósága. A kutatási eredmények felhasználhatók a szénlelőhelyek feltárásával, kiaknzásával és a nyersanyag feldolgozásával foglalkozó szervezeteknél. Számos eljárást dolgoztak ki /az

elszenesedés hőfokának meghatározására, a gázmentesítésre, a kőszenek fajtaösszetételének meghatározására/ a szénanyag diagnosztizálására, amelyek alapjául a fizikai mezők hatására keletkező másodlagos folyamatok mérése szolgál. Illusztráció 62, tábl. 15, forrásmunka 174.

SSZ=810306412

TIP=3

BOL 038016

Cim: Nem-antiklinális olajfogók feltárásának metodikája és annak továbbfejlesztése a fejlett ipari országok tapasztalatai alapján

1983

8 old.

Csoport: 1

Nyelv: 115

A téma a KGST-együttműködés keretében került ékidolgozásra. A világ kőolaj- és földgázhozamu medencéinek körzetfelosztása alapján a BNK-nak 100 észak-amerikai /nyugat-kanadai kőolaj- és földgázmedence/ illetve kelet-európai /előkarpati-balkáni medence/ objektumot kellett feldolgoznia. A kutatási jelentés a fenti olaj- és földgázmedencék 62 objektumára vonatkozó felmérésekről ad számot. Az egyes objektumok feldolgozása az információgyűjtésben és öt olyan különböző témakörű input dokumentum kitöltésében jut kifejezésre, amelyek az automatizált faktografikus információs rendszerben /AFISZ/ kerülnek további feldolgozásra. Az AFISZ létrehozásának célja a nem-antiklinális kőolajfogók felkutatásának tudományos prognosztizálása, ami széleskörű alkalmazásra talál a kutató-feltáró munkák során.

SSZ=810692932

TIP=3

CCC 02840000950

Cim: Másodlagos folyamatok tanulmányozása az urengoji gázlelőhely kiaknázásával és a környezet védelmével kapcsolatos

Bibl.: TII

1983

79 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatók az urengoji lelőhely területét és Novij Urengoj város körzetét vizsgálták. A kutatás célja: a talaj és a természetes vizek jelenlegi állapotának értékelésére, valamint káros hatásoktól mentesítő módszerek kidolgozása. Terepvizsgálatokat, víz- és talajjellemzéseket, részletes számításokat végeztek. Kiválasztották a környezetállapot értékelésének módszereit és ajánlásokat tettek a környezeti elemek védelmére. A kutatási jelentés ajánlásait az operatív környezetvédelemben hasznosítják, de emellett felhasználhatók a tervelőkészítésben, a magasépítési tervek kidolgozásánál. Tábl. 10, forrásmunka 23.

SSZ=810690711 TIP=3 CCC 02840021650
Cim: Veszélyes metánkitörések megelőzésének lehetséges módszerei

Bibl.: DPI 1983 122 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A fokozott tetőnyomás /FTNY/ zónáinak mennyiségi értékelésére szolgáló módszerek vizsgálatának célja az volt, hogy ajánlásokat dolgozzanak ki a FTNY-zónák szerkezetének és méreteinek meghatározására a biztonságos és racionális bányaművelés szavatolása érdekében. Matematikai modellezési munkák eredményeképpen kidolgozták a FTNY-zónák feszültségi pontjainak és főbb paramétereinek új számítási módszerét. Ajánlásokat tettek a fokozott tetőnyomású zónák számítási módszereire. A kutatási eredmények alkalmazási területe: szénösszlettek kitermelése a "Kocsegarka", a "Lenin", a "Komszomolec" bányákban /"Artemugol" egyesülés/. Illusztráció 36, tábl. 10, forrásmunka 39.

SSZ=810695005 TIP=3 CCC 02840025010
Cim: A racionális külfejtéses bányaművelés tudományos alapjai

Bibl.: IGTM AN USZSZR 1983 237 old.
Csoport: 2 Nyelv: 570

A kutatók a föld méhében rejlő kincsek racionális és komplex kiaknázásának kérdéskörét vizsgálták, annak tudományos megalapozása céljából. Kutatási módszereik: tudományos-műszaki prognosztizálás, rendszerelemzés, axiomatikus, matematikai és gazdasági-matematikai modellezés. A kutatók felvázolták a racionális bányaművelés és földhasznosítás irányait, lehetőségeit és módszereit. Egyes megoldásokat már gyakorlatban alkalmaznak a Kamis-Burunszki Vasércbányászati Kombinátban és a Krivbasszprojekt tervezőintézetnek az Ingulec-folyó elterelési terveit készítő irodájában. A kutatási eredmények alkalmazási területe: ércbányászati vállalatok, bányászati profilu tervező- és tudományos-kutató intézetek. A kutatási eredmények hasznosításából eredően 0,3-0,5 %-kal csökken a nyersanyagveszteség, 30 %-kal csökken a lepusztult földterület. 3 kötet, illusztráció 68, tábl. 35, forrásmunka 65.

SSZ=810689163 TIP=4 CCC 04840013538
Cim: Szénhidrogénlelőhelyek távlati felmérése és halmazállapot-prognózisa /Sziria keleti részében/

Szerző: Naimeh, M.F.
Moszkvai Petrolkémiai és Földgázipari Kutatóintézet
/MINHIGP/

1984 160 old.
Csoport: 1 Nyelv: 570

A kelet-sziriai mezo-neozoikus lerakódások vizsgálatának célja: a kőolaj- és földgáztartalom minőségi távlati felmérése a szénhidrogének halmazállapot-prognózisa alapján. Kutatási módszerek: az említett mezo-neozoikus lerakódások tektonikai, termobarikus és szerkezeti sajátosságainak komplex elemzése. Felmérték a szénhidrogén-előfordulások mélységi és kiterjedési paramétereit. Meghatározták a keletkezésük geológiai időtartamának intervallumait. A kutatás eredményeit a Sziriai Olajtársaság tervezi a gyakorlatban bevezetni. A következők és ajánlások figyelembevételére lehetővé teszi a tervszerű kutató-feltáró munkák beindítását a Sziriai Arab Köztársaság területén. A kutatási eredmények a Szovjetunióban is hasznosíthatók. Illusztráció 30, tábl. 10, forrásmunka 97.

SSZ=810689185

TIP=3

CCC 02840017474

Cím: Rejtett érclelőhelyek új geofizikai kutatási metodikáinak kidolgozása

1983

193 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kelet-szibériai vasérclelőhelyeken végzett kutatások célja az volt, hogy kidolgozzák a vasérclelőhelyek petrofizikai modelljei felépítésének és fizikai modellezésének metodikáit, a geofizikai adatok alapján történő lokális prognosztizálást. Villamos kutatási módszereket, analóg és digitális számítástechnikai eszközöket alkalmaztak fizikai és matematikai modellezést végeztek. A petrofizikai és geofizikai mérések adatait elektronikus számítógépen dolgozták fel. Felépítették a vasérclelőhely petrofizikai modelljét, kidolgozták a geofizikai mezők felismerésének új algoritmusait. A metodika gyakorlati alkalmazást nyert. Ennek eredményeképpen megnövekedett a geofizikai kutatások geológiai hatékonysága. A gazdasági megtakarítás értéke 65400 rubel. A kutatási eredmények felhasználhatók az érc-geofizikai feladatok megoldásánál /Irkutskgeologija, Burjatgeologija, Csitageologija egyesülések stb./. Illusztráció 88, tábl. 16, forrásmunka 46.

SSZ=810695036

TIP=4

CCC 04840017475

Cím: Inhomogén kőolajtelep vízvezető képességének meghatározása

Szerző: Rahimov, R.S.

Kazányi Uljanov-Lenin Állami Egyetem

1984

164 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatás célja az volt, hogy gyakorlati feladatok megoldására alkalmas, vízvezetőképeség értékelésére és kiszámítására szolgáló módszereket dolgozzanak ki. Nagyszámú vizsgálatot végeztek az invertált feltételelesen-korrekt koefficiens-fel-

adatok megoldási módszereinek alkalmazásával. ESZ-típusu elektronikus számítógépet használtak. Kidolgozták a vízvezető képesség identifikálásának algoritmusát, a vizátfolyás-eltérés funkcionálójának minimalizálása útján. Kidolgozták a vízvezető képesség helyreállításának numerikus-analitikai módszerét a direkt feladat pontos megoldása alapján. Bevezették a vízvezetőképeség identifikálásának algoritmusát. A kutatási eredményeket a "Szojuznyeftyepromhim" tudományos-termelési egyesülés és a "Nyeftyehimpromavtomatika" hasznosította. A kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásának köszönhetően továbbfejlesztésre kerültek az input adatok előkészítésének módszerei a kőolajkitermelés számítógépes prognosztizálása során. A kutatási eredmények felhasználhatók a tudományos-kutató és tervező intézetekben a kőolajlelőhelyek racionális kiaknázásával kapcsolatos tervezési munkákhoz. Illusztráció 19, tábl. 21, forrásmunka 102.

SSZ=810307000

TIP=4

BOL D38030

Cim: Uránmigráció az uránprovinciákban

Szerző: Szimov, Sz.D.

1984

279 old.

Csoport: 1

Nyelv: 115

A szerző áttekinti az urán vándorlását a földkéreg-evonulció, az orogenezis és az azzal kapcsolatos metamorfózis és magmatizmus folyamatában, továbbá a vízmedencék üledék-képződésének során. Különösen nagy figyelmet fordít az ércképződés elemeire - az uránforrásokra; az urán mobilizálódására, a mineralizálódó oldatok keletkezésére és azok mozgásának okaira; az urán rögzülését előidéző feltételekre; az első ércesedések regenerálódására és az uránlelőhelyek - ill. -provinciák kialakulására. A szerző bemutatja a lelőhelyek genetikai modelljeit és morfológiai-genetikai osztályozását. Példákkal illusztrálja ezek felhasználását a feltáratlan régiók tanulmányozásában. Tábl. 33, grafikon 64, ábra 6.

SSZ=810698075

TIP=4

CCC 04840017596

Cim: Kőolaj- és gázzrétegek kialakulásának sajátosságai és mai eloszlásának törvényszerűségei /Délnyugat-Türkménia területén/

Szerző: Saragov, V.K.

Moszkvai Petrolkémiai és Földgázipari Kutatóintézet
/MINHIGP/

1984

151 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a nyugat-türkméniai középső-pliocénkori rétegződések. A kutatás célja: a szénhidrogén-felgyülemlések keletkezése, geológiai feltételeinek és mai elhelyezkedésének

komplex elemzése a délnyugat-türkmeniai régió kőolaj- és földgáztermelési perspektíváinak pontosítása céljából. Kutatási módszerek: a litológiai-faciális összetétel törvényszerűségeinek, a szervesanyag-tartalomnak, a tömörültség stádiumának, a termobarikus feltételeknek és szerkezeti-tektonikus felépítésének a meghatározása, a középső-pliocénkori rétegek kőolaj- és gáztartalmának megállapítása. Körülhatárolták a középső-pliocénkori réteg-összlet deltaalaku lerakódásának zónáját, kimutatták a pliocén agyagok tömörödésének öt fokozatát, elvégezték a régió olaj-geológiai körzetesítését, és felmérték a délnyugat-türkmeniai középső-pliocénkori réteg-összlet olaj- és gáztartalmának perspektíváit. A Lam-lelőhely új produktív szintjeinek, megnyitására tett ajánlásokat a "Cselekenmornyeftegyazprom" termelési egyesülés hasznosította a gyakorlatban, s ennek eredményeképpen e lelőhelyen két új olajréteget nyitottak meg. A kutatási anyagban foglalt olajgeológiai körzetesítés lehetővé teszi a régióban folyó olajkutatások hatékonyságának fokozását, emellett kijelöli a részletes kutatómunkákra alkalmas objektumokat. Illusztráció 16, tábl. 3, forrásmunka 105.

SSZ=810698119

TIP=4

CCC 04830005283

Cím: Kőolaj- és földgázelőfordulások felderítésének és prognosztizálásának automatizált rendszere

Szerző: Lobovkin, L.I.

Moszkvai Geológiai Kutatási Intézet /MGRI/

1983

203 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutató a Pripjaty-mélyület kőolaj- és földgáztartalmu térségeit vizsgálta. Kutatási célkitűzése: a kőolaj- és földgáztartalmu objektumoknak a geológiai-geofizikai adatok összességére épülő felderítésére és prognosztizálására szolgáló automatizált rendszer felépítésének elméleti megalapozása, és e rendszer gyakorlati realizálása elektronikus számítógép segítségével. Kutatási módszerek: a geológiai-geofizikai objektumok leírásának korrelációs szinképelemzéses módszere és a geológiai-geofizikai adatoknak a geológiai prognosztizálás folyamatában történő feldolgozása sorrendiségének rendszerszemléletű elemzése. Meghatározták olyan prognózis-modellek felépítésének kritériumait és módszereit, amelyek biztosítják a geológiai objektumok tulajdonságainak a geológiai-geofizikai adatok összessége alapján történő prognosztizálását. A rendszer már bevezetésre került a "Szevukrgeologija" egyesülés komplex geofizikai expedíciójánál, valamint a dnyepropetrovszki komplex geofizikai expedíciónál, évi 97,4 ezer rubel gazdasági megtakarítást biztosítva. A kutatási eredményeket felhasználják azon geológiai szervezetek számítóközpontjai, amelyek a kőolaj- és földgáztartalmu térségek prognosztizálásával foglalkoznak. A kutatómunka eredményeképpen a Pripjaty-mélyület több körzetére prognózist készítettek a kőolaj- és földgázelőfordulások elhelyezkedéséről és kidolgozták az automatizált prognosztizálási rendszernek a kőolaj- és földgáztartalom prognosztizálásában való alkalmazását célzó metodikai anyagot. Illusztráció 24, forrásmunka 161.

VIZI ERŐFORRÁSOK FELDERITÉSÉVEL ÉS VÉDELMEVEL FOGLALKOZÓ
REFERÁTUMOK

SSZ=810306044 TIP=4 BOL D87007
Cim: Folyóvizek minőségének értékelése az öntisztítóképeség
figyelembevételével

Szerző: Cankov, K.N. 1982 209 old.

Csoport: 1 Nyelv: 115

A szennyviztisztítás megfelelő - a biokémiai öntisztulást figyelembevevő - mértékének meghatározása céljából dolgozták ki a folyóvizek minőségi értékelésének és prognosztizálásának metodikáját. Ehhez felhasználták a vízminőségre vonatkozó sűrített adatgyűjtés, valamint a statisztikai adatértékelés módszerét. Új metodikát javasoltak a folyóvizek hőháztartásának meghatározására és prognosztizálására. Korrelációs összefüggéseket állítottak fel a minőségi mutatók és az azokat meghatározó tényezők között. Meghatározták az évközi rendszeres megfigyelések szükséges mennyiségét. Kidolgozták a folyóvizek biokémiai öntisztító képessége laboratóriumi és természetes együtthatójának meghatározására szolgáló metodikát. Az öntisztító képesség meghatározásának újszerű megközelítése, valamint a vitzisztítás szükséges mértékének kiszámítására alkalmas új mérleg-egyenlet gyakorlati alkalmazása a fentiekben ismertetett kutatómunka egyéb más eredményeivel együtt jelentős gazdasági hatékonysággal jár. Melléklet 7, tábl. 28, grafikon 40.

SSZ=810675676 TIP=4 CCC 0840004112
Cim: Karszt-hasadékvizek kiaknázási rendszerének modellezése
és prognosztizálása

Szerző: Vervejkina, L.Sz.
Hidrológiai és Műszaki Geológiai Kutatóintézet
/HIDROINGEO/ 1984 177 old.

Csoport: 1 Nyelv: 570

Arid zónák karszt-hasadékvizeinek kialakulását tanulmányozták. A kutatás célja: a felszín alatti vizek üzemszeteinek számbavétele és prognosztizálása. Számítógépes modellezési elmélet, számítás-elemzési módszerek és analógia-elmélet alapján dolgozták ki az üzemi vízkészletek modellezési metodikájának új változatát, BUSZE-70 elektointegrátor segítségével. A modellezési sajátosságok alapján elvégezték egy adott körzet karsztvizlelőhelyeinek tipizálását. A vízkészletek új számbavételi metodikájának aprobációját a "Juzskazgeologija" végezte el. A kutatási eredményeket felhasználhatják a hidrogeológiai modellezésekhez, valamint a hidrogeológiai kutatóintézetekben. Az új metodika lehetővé teszi az arid zónák felszín alatti vízkészleteinek számbavételét. Illusztráció 45, tábl. 26, forrásmunka 106.

SSZ=810851306

TIP=4

NDK DFE74667M

Cim: Hő- és tömegátviteli folyamatok matematikai modellezésének kérdéséhez /figyelembevéve a felszín alatti vizek hőjének hasznosítását hőszivattyúk segítségével/

Szerző: Victor, N.

ZIID

1983

131 old.

Csoport: 1

Nyelv: 475

A hőszivattyúk alkalmazása egyre nagyobb jelentőségre tesz szert. Természetes hőforrásként mindenekelőtt a felszínhez közeli földalatti vízfolyások jöhetnek számításba. A duzzasztóberendezések optimális konstrukciójának paramétereire vonatkozó számítások, valamint ezek működésének irányítása előfeltételezi a "mennyiség-minőség" kombinált modellek felállítását hő- és tömegátviteli folyamatoknál. A szerző megkülönböztetett figyelmet fordít a kétdimenziós migrációs folyamatok matematikai és numerikus modellezésére, figyelembevéve a felszín alatti vizek hasznosítását. Meghatározza a hőforrás hőmérsékletének hatását a hőszivattyúk működésének hatékonyságára, megvizsgálja a szivattyúk üzemeltetésének esetleges környezeti hatásait, továbbá analitikus, analóg- és numerikus megoldásokat kínál a kétdimenziós migrációs folyamatok modellezésére. Kiemeli a műszakilag célszerű megoldásokat. Illusztráció 52, tábl. 14, forrásmunka 85.

SSZ=810687904

TIP=4

CCC 04840013250

Cim: Termőföldek lecsapolásának és mezőgazdasági hasznosításának hatása a természetes vizek minőségére

Szerző: Okulik, V.A.

Ukrán Hidrotechnikai és Meliorációs Kutatóintézet
/UKRNIIGIM/

1984

240 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutató a tőzeg- és ásványi talajok természetes vizeit vizsgálta azzal a céllal, hogy feltárja a hidrokémiai paraméterek kialakulásának törvényszerűségeit és prognosztizálja a meliorált vízgyűjtő területek természetes vizeinek minőségi összetételét. Elméleti kutatásokat, lizimetrikus vizsgálatokat, laboratóriumi kísérleteket végzett regressziós, korrelációs és egyéb módszerek alkalmazásával. Megállapította, milyen törvényszerűségek állanak fenn a vízgyűjtő területek hidrokémiai jellemzőinek kialakulása és az éghajlati ill. hidrológiai tényezők között, értékelést készített az alagsövezésből eredő ásványianyag-kimosódásról. A természetes vizek minőségi prognosztizálásának metodikáját a "Belgiprovodhoz" és "Leningradhoz" alkalmazza. Illusztráció 16, tábl. 21, forrásmunka 240.

SSZ=810689188 TIP=3 CCC 02840021771
cim: Felszín alatti édesvizek feltárásának gazdasági haté-
konysága

Bibl: MGRI 1984 58 old.

Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatási jelentés a felszín alatti édesvizek feltárása gazdasági hatékonyságának értékelésével foglalkozik. A kutatás célja az volt, hogy felmérjék e problémakör hazai kutatottságát. Referatív áttekintést készítettek a felszín alatti édesviz-lelőhelyek feltárásának gazdasági hatékonyságával foglalkozó szakirodalomról. Megvizsgálták az elméleti és metodikai aspektusokat, bemutatják azokat a tényezőket, amelyek hatással vannak a felszín alatti édesvizek feltárásának hatékonyságára. Tábl. 1, forrásmunka 42.

SSZ=810689149 TIP=4 CCC 04840012927
Cim: Hegyvidéki folyamvölgyek felszín alatti vízkészleteinek kialakulása és kutatási metodikája

Szerző: Fjodorov, A.V.
Országos Hidrogeológiai és Mérnöki-Geológiai Kutató-
Intézet /VSZEGINGEO/
1984 215 old.

Csoport: 1 Nyelv: 570

A szerző a Kaukázus Fekete-tenger-melléki hegyvidék folyamvölgyeinek alluviális lerakódásaiban a vizadó talajszinteket vizsgálta. Kutatásának célja: a felszín alatti üzemi vízkészletek kialakulása főbb tényezőinek és törvényszerűségeinek tanulmányozása, valamint ajánlások kidolgozása e vízkészletek kutatási metodikájára. Alkalmazott kutatási módszerek: szivárgási kísérletek s piezometrikus medervizsgálatok, a lelőhelyek feltárásának és kiaknázásának tapasztalatairól készült elemzés, a kísérleti leszivattyuzások és a vízkivételi művek működésének hálós és numerikus modellekkel való rekonstruálása. Kidolgozták a hegyvidéki folyamvölgyek felszín alatti vizlelőhelyeinek típusrendszerét, valamint az alluviális üledékek természetes és mesterséges betömődésének vizsgálati módszereit. A lelőhelyek hasznosításával járó betömődés prognosztizálási módszereit, a kísérleti figyelőkutak és vizgyűjtők racionális telepítési sémáit az Észak-Kaukázus számos felszín alatti vizlelőhelyén alkalmazzák. A kutatási eredmények hasznosításának gazdasági hatékonysága a pszezuapszinkszki lelőhelyen a Juzsgiprokommunsztroj intézet becslése szerint eléri a 450 ezer rubelt. A kutatási eredmények alkalmazási területe: hidrogeológiai kutatások a kaukázusi hegyi folyamvölgyekben. Összefoglalva: továbbfejlesztették a hegyvidéki folyamvölgyek felszín alatti vízkészleteinek kutatási metodikáját, racionális terveket készítettek az alluviális vizadó talajszintekre telepített kísérleti figyelőkutak és vízkivételi művek létrehozására. Illusztráció 30, tábl. 15, forrásmunka 128.

SSZ=810410991

TIP=3

POL D016030

Cim: Folyók és víztározók védőzónái. A kutatások helyzetének áttekintése és értékelése

Szerző: Kostrezewa I. és mások

Bibl: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa

1983

Csoport: 2

Nyelv: 540

A kutatási jelentés áttekintést nyújt a folyók és víztározók védőzónáinak problematikájával foglalkozó hazai és külföldi /NDK-beli, csehszlovákiai/ kutatások helyzetéről, a vízi erőforrások védelmének szemszögéből. A szerző kiemel olyan kérdéseket, mint a vízháztartás megóvása, az ivóvízforrások és a természetes közeg vízforgalma. A tanulmány foglalkozik a konkrét víz- és területrendezési tervek metodikai kérdéseivel és alapkoncepciójával, továbbá azzal, milyen jogi szabályozások léptek életbe ezen a területen az utóbbi tíz esztendő folyamán. Végezetül megfogalmazza azon kérdések körét, amelyeket még pontosítani kell a folyók és víztározók védőzónáira vonatkozó koncepciók reális megvalósítása érdekében.

SSZ=810851212

TIP=3

NDK OFE76285

Cim: Vízmérleg-paraméterek meghatározása laza kőzetek elterjedési zónáiban az antropogén hatás figyelembevételével

Bibl: ZIID

1983

30 old.

Csoport: 2

Nyelv: 475

A vízgazdálkodási és népgazdasági követelményekből, valamint a tudományos-műszaki célkitűzésekből kiindulva a laza kőzetű és antropogén hatásoknak kitett területek vízmérleg-számításai során megfogalmazták az adott problémakör kutatásának konkrét feladatait, és ajánlásokat tettek azok megoldási módozataira. Az alapvető fontosságú feladatok körébe sorolták az alábbiakat: metodika kidolgozása vízmérleget befolyásoló antropogén tényezők számbavételét célzó helyi algoritmusok megyeszintű összegzésére /beleértve az urbanizációt, meliorációt, erdőgazdasági intézkedéseket és barnaszén-bányákat/; a Spree-folyó vízgyűjtő medencéjével kapcsolatos metodikai kutatások eredményeinek hasznosítása; a "természetes" vízmérleg vízellátottsága számításainak széles körű alkalmazása, valamint a vízi erőforrások gazdasági hasznosításának évkönyve számára végzett vízellátás-számítások széleskörű felhasználása. Illusztráció 17, forrásmunka 14.

SSZ=810307622

TIP=4

BOL MD70010

Cim: Siksági folyók és tározók meder-deformációjának prognosztizálása

Szerző: Ruszeva, I.T.

1983

258 old.

Csoport: 1

Nyelv: 115

A siksági folyók és tározók meder-deformációjának kiszámításához és prognosztizálásához számítógépes módszert, algoritmust és programot dolgoztak ki FORTRAN-4 nyelven. A módszer és a program realizálását és kontrollját a Duna- és Visztula-folyók 281,8 km-es ill. 30 km-es szakaszára vetítve végezték el. Figyelembe vették, hogy a vizsgált folyamszakaszokon milyen változások történtek az energiatermelési célú hidrotechnikai létesítmények üzembe állítása és a hajózhatóság javítása következtében. A kapott eredményeket széles körben felhasználhatják a mérnöki gyakorlatban a folyók majdani vízszintjének megállapításához, a védógátak tervezéséhez, valamint az esetleges meder-deformációk prognosztizálásához. Tábl. 37, ábra 81.

SSZ=810698254

TIP=4

CCC 04830005966

Cim: Folyómedencék vizgazdálkodási mérlegének dinamikus modellje

Szerző: Fjodorov, V.M.

Moszkvai Öntözéses Talajjavítási Kutatóintézet /MGMI/

1983

180 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatás folyómedencék vizgazdálkodási mérlege dinamikus modelljének kidolgozására irányult. Alkalmazták a többdimenziós klasszifikáció és a regressziós analízis módszereit, az objektív vizgazdálkodási körzetesítés metodikáját, valamint a vízfelhasználás meghatározásának metodikáját. A vizgazdálkodási mérleg dinamikus modelljét a "Szredazgiprovodhlopok" kutatóintézetben vezették be és 3-5 %-os pótlólagos vízkészlet-növekedést irányoztak elő. A kutatási eredményeket az arid zóna vízi erőforrásainak komplex hasznosítását és védelmét célzó tervek készítésében alkalmazhatják. A Szir-Darja-folyó medencéjére vonatkozóan meghatározták a vizgazdálkodási mérleg összetevőinek éves nagyságrendjeit, általános vizgazdálkodási mérleget készítettek a 2000-ig terjedő időszakokra. Illusztráció 22, tábl. 29, forrásmunka 70.

SSZ=810697100 TIP=4 CCC 04840018078
Cim: Szerves vízszennyező anyagok feltárása lézér-fluormet-
riás módszerrel

Szerző: Csubarov, V.V.
Moszkvai Állami Egyetem /MGU/

1984 199 old.

Csoport: 1 Nyelv: 570

Természetes és technológiai jellegű vízközegekben a szerző által végzett vizsgálatok célja az volt, hogy felmérje, milyen lehetőség van a lézeres lineáris és nem lineáris fluorometria módszerének alkalmazására a szerves vízszennyező anyagok abszolút mennyiségi meghatározásához és azonosításához, továbbá hogy elméletileg megalapozza és kísérletileg realizálja e módszer gyakorlati javaslatait a természetes vízközegek diagnosztizálására. Új módszert dolgoztak ki a vízfelületet szennyező olajréteg vastagságának távolsági meghatározására. A kutatási eredmények alkalmazási területe: kondenzált közegek lézeres szinképelemzése, természetes vízközegek távolsági diagnosztizálása. Meghatározták a vízben oldott szerves anyagok és kőolajtermékek fluoreszkálása nonlinearitásának paramétereit és azok értékeit, metodikát dolgoztak ki a kőolajtermékek feltárására az extraktumokban, a víztömegben és a vízfelületen, mintavétel és távolsági mérés útján, számos gyakorlati kiegészítést javasoltak a lézeres fluorometria módszeréhez. Illusztráció 49, tábl. 13, forrásmunka 225.

TALAJ ÉS TERMŐFÖLD HASZNOSÍTÁSÁVAL ÉS VÉDELMEVEL FOGLALKOZÓ
REFERÁTUMOK

SSZ=810671907

TIP=4

CCC 04840004596

Cim: Alumínium- és vasfoszfátok mobilizálása talajban élő mikroorganizmusokkal

Szerző: Pavlova, V.F.

Mezőgazdasági Mikrobiológiai Kutatóintézet /VNIISZHM/
1984 147 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatás célja: megvizsgálni a talajban élő mikroorganizmusok képességét a nehezen oldódó alumínium- és vasfoszfátokban a foszfor mobilizálására. Módszert dolgoztak ki, melynek lényege, hogy agarral kezelt közegben frissen ülepitett foszfátokat juttatnak, majd talajszuszpenziót szórnak rá. Különböző mikrobiológiai, agrokémiai és matematikai módszerekkel kísérleteztek. Megállapították, hogy egyes mikroorganizmusok képesek az alumínium- és vasfoszfátok oldására. A kutatók kimutatták e mikroorganizmusok jelenlétét legkülönbözőbb talajtipusokban. Tanulmányozták az említett foszfátok oldódásának folyamatát, és megvizsgálták annak kémiai mechanizmusát. Az új módszer jól alkalmazható az alumínium- és vasfoszfátokat oldó mikroorganizmusok izolálására. A kutatómunka fontos következtetése, hogy a talajok potenciális termőképességének értékelésénél figyelembe kell venni a mikroorganizmusok részvételét a foszfátok mobilizálásában. A kutatási eredmények a talajmikrobiológia területén hasznosíthatók. Összefoglalva az elmondottakat: kidolgoztak egy módszert, amely lehetővé teszi az alumínium- és vasfoszfátok oldására képes mikroorganizmusok kiválasztását a talajból, továbbá kigyűjtötték a foszfátoldó mikroorganizmusokat, bebizonyították azok aktív részvételét a növények számára nehezen hozzáférhető talajfoszfátok mobilizálásában. Illusztráció 34, tábl. 19, forrásmunka 235.

SSZ=810671921

TIP=4

CCC 04840004916

Cim: A talajok elektromos tulajdonságai és azok felhasználása a talajkutatásban

Szerző: Kiszjeljov, Ny.F.

Moszkvai Állami Egyetem /MGU/
1984 285 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A Szovjetunió európai részének főbb talajtipusaival végzett vizsgálatok célja a talajok dielektromos tulajdonságainak tanulmányozása és e tulajdonságok felhasználására alapozott elektrofizikai módszerek kidolgozása volt. Frekvenciahidakat alkalmaztak e dielektromos tulajdonságok mérésére, nagyfrek-

venciájú műszerek segítségével végezték a talajszondázást, a melegházi talajok fertőtlenítését, ezen kívül analitikai módszereket, modellkísérleteket alkalmaztak. Megállapították, milyen törvényszerűségek állnak fenn a dielektromos tulajdonságok változásai és a talajszint-jellemzők között, megvizsgálták a talajnedvesség, a hőmérséklet stb. hatását. A kidolgozott metodikát és kutatási eredményeket a mezőgazdasági kutatóintézetek hasznosítják. A talajok dielektromos jellemzői sokirányúan felhasználhatók a talajkutatás, talajjavítás, a mezőgazdasági gépgyártás területén. Illusztráció 50, tábl. 27, forrásmunka 95.

SSZ=810695159

TIP=3

CCC 02840024935

Cim: A talaj megfelelő hőháztartását biztosító agrotechnikai intézkedések matematikai modellezése

Bibl.: AFI

1983

102 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatók a talaj-növény-talajközeli légrétegrendszert vizsgálták. A kutatók célja: a talaj hőháztartásának mennyiségi leírása. Kutatási módszerek: matematikai modellezés, számítógépes programok. Kidolgozták a talaj hőháztartásának matematikai modelljét, amely a különböző agrotechnikai intézkedések komplex értékelésére szolgál. A modell lehetővé teszi a talaj megkívánt hőháztartását biztosító agrotechnikai intézkedések tudományosan megalapozott kiválasztását. A kutatási eredmények alkalmazási területe: automatizált tervezési rendszerek a növénytermesztésben és a földművelésben. Illusztráció 12, tábl. 16.

SSZ=810690507

TIP=4

CCC 04840002826

Cim: Matematikai modellek az öntözéses talajjavításban és azok numerikus számítási módszerei

Szerző: Boriszova, V.I.

Kirgiz SZSZK TA Automatikai Intézete

1984

221 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A szerző a talajviz-szint dinamikájának kérdését kutatta. Célja: a talajviz-szint prognosztizálási feladatának megoldása, figyelembe véve az öntözéses földművelés feltételeit. Elektronikus számítógép segítségével elvégezte a hidraulikus szivárgás-elmélet matematikai modellezését, algoritmusokat dolgozott ki a gyengén inhomogén rétegekben végbemenő gravitációs szivárgás feladatainak numerikus megoldására és tanulmányozta a szivárgás sajátosságait. A kutatási eredményeket a Tadzsikgiprovodhoz valamint a Szojuzgiprovodhoz intézetek évi 123,48 ezer rubel gazdasági hatékonysággal hasznosították. Az eredmények felhasználhatók az alagszóvezési rendszerek tervezésénél és rekonstrukciójánál. Megállapítást nyert

az átlagolható paraméterek értékeinek lényeges befolyása a linearizálásra, ugyszintén a nonlinearitásoknak a talajviz-szint dinamikájára gyakorolt hatásának jellege és mértéke. Döntés született arról, hogy a nonlinearis modelleket célszerű felhasználni a prognózis-számítások során. Illusztráció 28, tábl. 37, forrásmunka 173.

SSZ=810698807

TIP=4

CCC 05840001694

Cim: A talaj humuszállapotának diagnosztizálása a szerkezeti összetétel és a fizikai-kémiai tulajdonságok alapján

Szerző: Csernyikov, V.A.

Moszkvai Tyimirjazev Mezőgazdasági Akadémia /TSZHA/
1984 639 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A szerző a Szovjetunió főbb talajtipusainak humuszsavait és humuszsav-frakcióit vizsgálta. A kutatás célja: a talaj humuszállapotának komplex értékelésére szolgáló szerkezeti-statikai giadnosztikai mutatók rendszerének kidolgozása, a természetes és technogén tényezők hatására végbemenő humuszanyag-átalakulások jellemzéséhez a különböző talajgenetikai, talajvédelmi és agronómiai feladatok megoldása során. A kutatás folyamán a fizikai-kémiai analízis általánosan elfogadott standard módszereit és legújabb eljárásait alkalmazták, a hazai és külföldi szakirodalom alapján. Elméleti megalapozást nyert a friss szerves anyag állandó beáramlásának szükségessége a humuszállapot- és szerkezet-stabilizálódás megfelelő szintjének megtartása érdekében. A nyitott rendszerek termodinamikájának aspektusából fogalmazták meg a humuszállapot-szabályozás elméleti alapelveit. A derivatográf és pirolitikus tömegspektrométer segítségével történő humuszanyag-vizsgálatokra kidolgozott módszereket számos tudományos kutatóintézet és felsőfoku tanintézet kutatási tevékenységében alkalmazzák. A humuszsavak összetételére és tulajdonságaira vonatkozó új adatokat beépítették az agronómiai szakos főiskolai hallgatók tananyagába. A kutatási eredmények széleskörűen hasznosíthatók a talajkutató és agrókémiai intézetek, valamint azon felsőoktatási intézményekben, amelyeknek tantervében szerepel a "Talajkémia" és "Talajtan" szaktárgy. A kutatás eredményét képező pirolitikus tömegspektrometriai módszer lehetővé teszi a talaj humuszállapotának express ellenőrzését. Kimutatták, hogy a száradási és nedvesedési periódusok váltogatásával szabályozni lehet a mineralizálódás és a szerves anyag lekötés sebességét. Illusztráció 45, tábl. 68, forrásmunka 1810.

SSZ=810698817

TIP=4

CCC 05840001519

Cim: A gyomirtószeres mezőgazdasági alkalmazásának mikrobiológiai aspektusai

Szerző: Kruplov, J.V.

SZUTA Mikrobiológiai Intézete

1984

419 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A disszertáció a talaj mikroflórájával és a talajban végbemelő biokémiai folyamatokkal foglalkozik. A kutatómunka célja: a gyomirtószeres toxicitása talaj-mikrobiológiai értékelésének tudományos megalapozása, továbbá a mezőgazdasági gyomirtószer-használat következményeinek mikrobiológiai monitoringjához és prognosztizálásához metodikai alapelvek megfogalmazása. A kutatás során mikrobiológiai, agrokémiai, biokémiai, radioizotópos és egyéb módszereket, mikroszkópot, kolorimétert, szinképfénymérőt, gázkromatográfot stb. alkalmaztak. Óriási jelentőségű ökológiai problémát oldottak meg azzal, hogy meghatározták a gyomirtószeres hatását a talaj mikroflórájára. Tanulmányozták a gyomirtószereseknek a hüvelyes-rizobiális szimbiózisra gyakorolt negatív hatását és annak mechanizmusát. Új koncepciót állítottak fel a peszticidek mikrobiotikus talajdegradációjára. A kutatási eredményeket metodikai és termelési ajánlások formájában hasznosították. Alkalmazhatók egyebek között a természetvédelem, a földművelés terén /racionális és veszélytelen gyomirtószer-használati eljárások kidolgozása, a rendszeres gyomirtószer-használat következményeinek prognózisa/. Összefoglalva a kutatómunka eredményeit: kidolgozták a gyomirtószer-toxicitás talaj-mikrobiológiai értékelésének rendszerét, a talajban felhalmozódott gyomirtószeres feltárásának és meghatározásának módszerét. Illusztráció 53, tábl. 50, forrásmunka 567.

SSZ=810698746

TIP=3

CCC 02820066513

Cim: Erodált hegyi lejtők művelésbe vételének módszerei

Bibl.: NIIGSZIC

1982

76 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

Kidolgozták a hegyvidéki földterületek racionális hasznosításának tudományos alapjait. Továbbfejlesztették a hegyi lejtők erodált részeinek hasznosítási módszereit: a vertikális egyengetést és a teraszosítást. A talajjavítási intézkedéseknek köszönhetően jelentősen megnövekedett a különböző szőlőfajták termés hozama. Külön gépeket és felszereléseket hoztak létre a hegyi lejtők meliorációs művelésbe vételéhez. A hegyi lejtők hasznosítására kidolgozott intézkedések, amelyek figyelembe veszik a domborzati viszonyokat, a geológiai és talajadottságokat, gazdaságilag igen előnyösek: a költségek az élő növények termőre fordulását követő két-három év alatt teljesen megtérülnek. A kutatási jelentés ismerteti a lejtőcsuszamlások

kémiai és elektrokémiai megkötésének eredményeit, leírja a csuszamlási folyamatok modellezésének módszerét. Részletesen elemzi a csuszamlás-gátló intézkedések hatékonyságát. A szerzők által kidolgozott ajánlások lehetővé teszik a hegyvidéki területek földtartalékainak hasznosítását és a gyümölcsösök ill. szőlőültetvények területének növelését. Illusztráció 6, tábl.19.

SSZ=810307618 TIP=4 BOL MD68255
Cim: Karbonátos talajok foszforháztartásának talajkémiai sajátosságai és azok ellenőrzésének módszerei

Szerző: Mika, I.N. 1984 82 old.

Csoport: 1 Nyelv: 115

A szerző a karbonátos talajok foszforháztartásának olyan talajkémiai sajátosságait vizsgálja, mint pl. a foszfortartalom alakulása, a természetes és a műtrágyával bevitt foszfátok formái és csoportosulásai a különböző pH-nál tapasztalható oldhatóság függvényében, valamint a foszfátok növények általi hasznosításának lehetőségei. Meghatározták a CaCO_3 és a gipsz hatását a foszfor bekerülésére a növényi szervezetbe. Megállapították, milyen koncentrációs határok között befolyásolja a CaCO_3 , a gipsz és a foszfortartalom a cink bekerülését a növényi szervezetbe. Melléklet 18, tábl. 13, grafikon 28.

SSZ=810698719 TIP=4 CCC 04840017852
Cim: Növénymaradványok, mint a gyepes-podzolos talajok termőképességének tényezői

Szerző: Misina, I.J.
Moszkvai Tyimirjazev Mezőgazdasági Akadémiai /TSZHA/
1984 179 old.

Csoport: 1 Nyelv: 570

A szerző gyepes-podzolos homoktalajokon és nehéz kötött agyagos talajokon végezte vizsgálatait. Célkitűzése az volt, hogy sokoldalúan tanulmányozza a növényi maradványok agronómiai szerepét a gyepes-podzolos talajok viszonyai között. A talajvizsgálatok és vegetációs kísérletek során a kémiai és fizikai sajátosságok meghatározásának általánosan elfogadott módszereit alkalmazta, továbbá radiovegetációs kísérleteket végzett az izotóp-indikátorok módszerének alkalmazásával. A méréseket RPSZ-0,8 radiométerrel, valamint a Serl-cég "MARK-11" szcintillációs radiométerrel végezték. Komplex módon vizsgálták a növénymaradványok hatását a mezőgazdasági növények terméshozamára és a gyepes-podzolos talaju szántóföldek termőképességére. Ujdonságnak számít a növényi maradványok és a

humuszanyagok szerepének összehasonlító vizsgálata. Kimutatták, milyen hatékonyan befolyásolják a növényi maradványok a termőképesség alapvető paramétereinek alakulását. A Dokucsajev Talajtani Intézet elfogadta azt az ajánlást, hogy a talaj-termőképesség bázismutatói közé sorolják be a növénymaradványok mennyiségét. A kutatási eredményeket felhasználták a Moszkvai Állami Egyetem talajkémiai tanszékének irányításával folyó "Szerves anyag transzformáció a talajban" c. kutatásban, továbbá több felsőfoku tanintézmény oktatási programjában. Összefoglalva: a kutatás eredményeképpen ismertté vált a növényi maradványok hatása a növények gyökérrendszerének fejlődésére; meghatározták a növényi maradványokból történő Ca- és Zn-hasznosulás magas értékeit. Javaslatot tettek arra, hogy a talaj-termőképesség mutatói közé sorolják be a növénymaradványok mennyiségét, aminek gyorsabb meghatározásához kidolgozták a hagyományos módszer egyszerűsített változatát. Illusztráció 25, tábl. 27, forrásmunka 374.

ERDŐK TELEPÍTÉSÉVEL, HASZNOSÍTÁSÁVAL ÉS VÉDELMEVEL FOGLALKOZÓ
REFERATUMOK

SSZ=810682380

TIP=4

CCC 05840000798

Cim: Az erdőkben végzett hidromeliorációs eljárás tudományos megalapozása

Szerző: Szabó, J.Gy.

Moszkvai Hidromeliorációs Kutatóintézet /MGMI/
1984 787 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A Szovjetunió erdős zónájában végzett kutatások célja: az optimális lecsapolási rendszerek létrehozását, valamint a lecsapoló területek hatékony mezőgazdasági hasznosítását célzó módszerek kidolgozása és tudományos megalapozása volt. Összesen 717 mintaterületen végeztek helyszíni vizsgálatokat a talaj vízháztartásának és a faállomány növekedési ütemének tanulmányozása útján. A mocsaras és lecsapoló talajokon növényfaállomány vizsgálatához relaszkópot, növedékfurót, talajvizsgáló és meteorológiai műszereket használtak. Elemzést készítettek az elmocsarasodás természetes folyamatairól, felállították a faállomány növekedési folyamatának modelljét, valamint a lecsapoló rendszeres számítógépes tervezésének modelljét. Új perspektivikus módszereket dolgoztak ki és vezettek be a lecsapolásra szoruló erdőállomány vizsgálatára és számbavételére, a lecsapolási normák meghatározására, a talajjavítás hatékonyságának és környezeti hatásának felmérésére. A kutatási eredményeket mintegy 3 millió ha területen, a lecsapolási rendszerek tervezésénél és kiépítésénél hasznosították. Ennek eredményeképpen csökkentek az építési költségek, nőtt az erdőállomány produktivitása és javult minősége. A kutatási eredmények alkalmazási területe: hidromeliorációs munkálatok tervezése, lecsapoló rendszerek tervezése, erdőgazdasági tevékenység beindítása a lecsapoló területeken. Illusztráció 59, tábl. lll, forrásmunka 590

SSZ=810687324

TIP=4

CCC 04840011577

Cim: Erdőtelepítések szélállóképeségének fokozását célzó gazdasági intézkedések

Szerző: Krogertasz, R.B.

Belorusz Technológiai Intézet /BTI/
1984 210 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A szerző a Litván SZSZK 25 erdészetének szélkárosította erdőtelepítéseit vizsgálta meg. Kutatási célkitűzése az volt,

hogyan tanulmányozza a faállomány szélállóképeségét meghatározó tényezőket és tudományosan megalapozott ajánlásokat dolgoz ki a fokozott szélállóképeségű faállomány kialakítására. Munkája során felhasználta a szélkárosított és szélálló faállomány számbavételének és vizsgálatának erdőgazdasági módszereit. A vizsgálati anyagot "Minszk-32" elektronikus számítógépen dolgozta fel a LITNIIH Számítóközpontjának programjai alapján. Kidolgozta a fenyvesek, nyirfa- és rezgőnyárfa-ültetvények szélállóképeségének modelljeit, amelyek lehetővé teszik a különböző szélességnél várható ellenállóképeség meghatározását. A disszertáció főbb következtetései bekerültek az erdőtelepítések szélállóképeségének fokozását célzó ajánlásokba és erdőrendezési előírásokba. A kutatási eredmények sikerrel alkalmazhatók Litvánia és a Kalinyingrád terület erdősegeiben, amelyek különösen ki vannak téve a szél károsító hatásának. A kutatás eredményeképpen előirányzott intézkedések jelentősen növelik az erdei- és lucfenyőtelepítések szélállóképeségét. Illusztráció 12, tábl. 44, forrásmunka 142.

SSZ=810698821

TIP=4

CCC 05840001712

Cím: Fenyvesek ujraterelítése az európai tajga déli és középső alzónájában

Szerző: Prokopjev, M.Ny.

Lenin-rendjeles Leningrádi Erdőtechnikai Akadémia
/LOLLTA/

1984

583 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutató az európai tajga déli és középső alzónájában elterülő erdei fenyő telepítéseket, a természetes településű fenyveseket és tarvágásokat vizsgálta. Kutatásának célja: a fenyő-erdőtelepítés hatékonyságának növelése a tiszta és vegyes telepítésű fenyvesek növekedési és kialakulási törvényszerűségeinek legteljesebb hasznosítása alapján. Kutatási módszerek: a telepítések komplex jellemzése és összehasonlító értékelése a produktivitás és a minőség mutatói alapján, a talajvizonyokkal, a fasűrűséggel, a fajtanemesítéssel és fajtakeveréssel összefüggésben. A szerző elméleti alapokat teremtett az európai tajga déli és középső alzónájában az erdei fenyő erdők mesterséges ujratermelődéséhez. A tajgai zóna vonatkozásában először tárta fel a 80-100 éves mesterséges és telepítések kialakulásának és növekedésének törvényszerűségeit. A kutatómunka eredményei alapján valósul meg ill. van előirányozva a nagyfokú produktivitással rendelkező fenyvesek kialakítása a javasolt fajták szerint. Csökkent a faállomány fejlődésének időtartama, 15-20 %-kal nőtt a produktivitása, javult a faállomány minősége. A kutatási eredményeket a Jaroszlav, Vologda, Kosztroma, Gorkij, Kirov, Perm területek és az Udmurt ASZSZK erdőgazdaságai hasznosítják. Tudományosan megalapozott ajánlásokat dolgoztak ki az erdei

fenyő erdők ujratermelésére a mesterséges erdőtelepítés intenzifikálásának útján. Illusztráció 57, tábl. 14, forrásmunka 406.

SSZ=810698711

TIP=4

CCC 05840001631

Cim: Védőerdősítés alkalmazása a talajerózió megakadályozására az Üzbég SZSZK hegyeiben

Szerző: Hanazarov, A.A.

VASZHNIL Védőerdősítési Kutatóintézete

1984

542 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatás célja az volt, hogy olyan védőerdősítési módszereket és technológiát dolgozzanak ki az erodált hegyi lejtők, szakadékok és töltésfalak megerősítésére, amelyek biztosítják a talaj produktivitását, az erózióvédelmet, a munkarfordítások és költségek csökkentését. Tudományosan megalapozták a hegyvidéki eróziós folyamatok elméletének továbbfejlesztését, meghatározták a talajleomosódás megengedhető mértékének és a vízlefolyás megengedhető sebességének mutatóit, a szakadék-képződés paramétereit; mélyrehatóan vizsgálták a védőerdősítés tudományos alapjait, meghatározták a mesterséges erdőtelepítések talajvédő tulajdonságait és szerepüket a mezőgazdasági termőterületek produktivitásának növelésében. A hegyvidéki védőerdősítést az Üzbég SZSZK-ban több mint 120 ezer hektáron alkalmazzák, 250-400 rubel/ha gazdasági hatékonysággal számolva. A kutatási eredményeket alkalmazhatják a közép-ázsiai köztársaságok és Dél-Kazahsztán hegyvidéki körzeteiben az erodált lejtők és folyómedrek védőerdősítésében. A kutatók nomogramákat és egyenleteket dolgoztak ki a különböző tényezők függvényében történő talajleomosódás mértékének prognosztizálására; olyan intézkedésrendszerre tettek ajánlást, amely biztosítja a hegyvidéki termőterületek produktivitásának növelését. Ajánlásokat tettek az ilyen célra legalkalmasabb agrotechnikai eljárásokra és erdőtelepítési technológiákra, a hegyvidéki víztározók, lejtők, szakadékok, kisebb folyómedrek védőerdősítésére alkalmas fajtaválaszték kialakítására. Illusztráció 111, tábl. 144, forrásmunka 382.

LÉGKÖRI ERŐFORRÁSOK SZEREPÉVEL, HASZNOSÍTÁSÁVAL ÉS VÉDELMEVEL
FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=810698875

TIP=4

CCC 04820017876

Cim: A talaj széleróziójának éghajlati tényezői a Sztavropoli országrészben

Szerző: Lovcseva, L.Ny.

Leningrádi Állami Egyetem /LGU/

1982

243 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A szerző a Sztavropoli országrész szélerózióval fenyegetett talajait, valamint a széleróziós tényezőket vizsgálta. Kutatásának célja: a széleróziót okozó időjárási feltételek mennyiségi jellemzőinek meghatározása és a Sztavropoli országrész területének körzetesítése az uralkodó deflációs szélirány alapján. Munkája során felhasználta a sokéves megfigyelési adatok klimatológiai értékelését, a komplex klimatológia módosított módszerét, a mikroklimatikus vizsgálatok és a vegyesléptékű térképezés módszereit. Elvégezte a terület típusosztályozását és körzetesítését a széleróziós időjárási feltételek szerint. A szélerózió éghajlati tényezőinek jellemzőit a "Kubanygiprozem" sztavropoli fiókinstitutumban a gyakorlati kutatómunkában használják fel. Valamennyi széleróziós tényező számításba vétele /az éghajlati faktorokat is beleértve/ mintegy 65 %-kal növeli a talajvédelmi intézkedések hatékonyságát. A kutatási anyag kijelöli azokat a körzeteket, ahol a legcsekélyebb a szélerózió mértéke és ajánlásokat tesz az erdő-sávok optimális telepítési helyére. Illusztráció 30, tábl. 27, forrásmunka 181.

SSZ=810698843

TIP=3

CCC 02820073389

Cim: Meteorológiai információk optimális hasznosítása a mezőgazdaságban

Bibl.: AFI VASZHNIL

1982

97 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatók kidolgozták az optimális felhasználás tudományos alapjait a klimatológiai és prognosztikus információknak az agrotechnikai döntések előkészítésében. Az éghajlati jellemzők szerinti optimális körzetesítésre ajánlott metodika lehetővé teszi az egyes gazdasági intézkedések maximális hatékonyságát biztosító területek kijelölését. Felmérést készítettek a mennyiségi prognózisokról a fázis-prognózisokra való áttérés gazdasági következményeiről. Kidolgozták több prognózis egyidejű optimális felhasználásának /komplexesítés/ alapelveit és algoritmusait. Megvizsgálták a prognózisok gazdaságilag

optimális komplexesítésének két feladatát: a statisztikai komplexesítést és a dinamikus komplexesítést. Illusztráció 11, tábl. 11.

SSZ=810307735

TIP=3

BOL M070032

Cim: A bulgáriai csapadékmennyiség gazdaságilag hatékony növelésének lehetőségei

1984

68 old.

Csoport: 1

Nyelv: 115

A kutatók statisztikai értékelési alapon metodikát dolgoztak ki annak felmérésére, milyen hatékonysággal jár a csapadékmennyiség növekedésének mesterséges befolyásolása. Tanulmányozták az észak-bulgáriai csapadékmennyiség fizikai-statisztikai jellemzőit. Az említett értékelési metodika alapján megvizsgálták a mesterséges befolyás eredményei hiteles becslésének lehetőségeit. Programcsomagot dolgoztak ki e feladatok megoldására. Az értékelési metodika világszínvonalu. A kutatók által végzett vizsgálatok megfelelő tudományos alapul szolgálnak a vízkészletek mesterséges növelése reális lehetőségeinek megtervezéséhez.

A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK KUTATÁSÁHOZ KAPCSOLÓDÓ EGYÉB INTERDISZCIPLINÁRIS REFERÁTUMOK

SSZ=810685516

TIP=4

CCC 04840009268

Cim: Földrajzi-hidrológiai módszer alkalmazása a folyók vízhozamára gyakorolt antropogén hatás értékelésében

Szerző: Rogyionov, V.Z.

Permi Állami Egyetem

1984

228 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutató a Volga-medence erdős sztyep és sztyep részein a kis és közepes folyókat vizsgálta azzal a céllal, hogy felmérje a folyók vízhozamára gyakorolt antropogén hatásokat és - a Gluskov-féle földrajzi-hidrológiai módszer elvei alapján - hogy kidolgozza a megfelelő értékelési metodikát. A halmazelméletre épülő korrelációs módszerek, vízmérleg-számítások, valamint az Állami Hidrometeorológiai Szolgálat és a vízgazdálkodási szervek mérőállomásain végzett megfigyelések alapján dolgozták ki azt az értékelési metodikát, amely lehetővé teszi a legkülönbözőbb gazdasági tevékenységi ágak és a vizsgált folyók vízhozama közötti összefüggések feltárását, tartós megfigyelési sorozatok megléte avagy hiánya esetén. Gyakorlati ajánlásokat adtak ki arra vonatkozóan, miként alkalmazható a fenti metodik a folyók vízhozamára gyakorolt antropogén hatás értékelésére. A kutatási eredményeket felhasználták "A Szovjetunió vízkészleteinek komplex hasznosítása és védelme a 2000-ig terjedő és azt követő időszakra" című generálterv kidolgozásában. A kutatási eredmények hasznosítási területe: az ország kevésbé feltárt részeire vonatkozó vízgazdálkodási tervek előkészítése a SZU energetikai minisztériumának, vízgazdálkodási minisztériumának és egyéb állami szerveknek a keretében. A kutatási anyag először szolgáltat adatokat arról, hogyan változik a folyók vízhozama egyrészt a gazdasági tevékenységfajták összessége, másrészt egyes tevékenységi ágak hatására a Volga-medence erdős sztyepés és sztyepés vidékein. Illusztráció 20, tábl. 19, forrásmunka 172.

SSZ=810687366

TIP=4

CCC 04840011343

Cim: A földhasználat hatékonyságának növelése a regionális földrendezési munkálatokkal

Szerző: Kulijev, R.M.-O.

Moszkvai Földrendezési Mérnöki Kutatóintézet /MIIZ/

1984

177 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A Nahicseváni ASZSZK kolhozaiban és szovhozaiban végzett vizsgálatok célja az volt, hogy tanulmányozzák a föld, mint termelőeszköz funkcionálásának törvényszerűségeit és továbbfejlesszék a földrendezési módszereket. A munka során alkalmazták az absztrakt logika, a gazdasági statisztika és a gazdasági matematika módszereit, a legfrissebb szakirodalmi forrásokat. Az erősen zónajellegű mezőgazdasági termelési viszonyokat figyelembe véve alapos elméleti és metodikai vizsgálatokkal támasztották alá a racionális, hatékony földhasználat szükségességét. A térbeni adottságok értékelésének módjait és a legelőterületek optimális eloszlási metodikáját felhasználják az adott régió földrendezési terveinek kidolgozásában. Illusztráció 6, tábl. 24, forrásmunka 136.

SSZ=810682894

TIP=4

CCC 04840010440

Cim: Eróziós jelenségek ill. eróziógátló eljárások alkalmazása technogén tájviszonyok között

Szerző: Pigorev, I.J.

SZUTA SZT Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézete
/IPA SZO AN SZSZSZR/

1984

251 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A szerző a Sztojlenzski Bányászati Dusító Kombinát meddőhányóin és rekultivált földterületein végzett vizsgálatokat. Kutatási célkitűzése: a hányók és rekultivált földek talajleomosódásának mennyiségi értékelése, valamint hatékony eljárások kidolgozása a technogén tájviszonyok közötti vizerózió megakadályozására. A kutatás során modellezték az eróziós folyamatokat mesterséges esőztetés és vizcsatorna segítségével. Analitikai kémiai és helyszíni kísérleteket végeztek az eróziógátló intézkedések hatékonyságának felmérése céljából. Tanulmányozták a feltáróközetek tulajdonságait, megállapították, mely tényezők vezetnek a talajerózió kialakulásához a hányókon és a rekultivált földeken. Bemutatták a gyepesítés és erdősisítés eróziógátló szerepét, valamint a polimerek felhasználását technogén tájviszonyok között. A kidolgozott módszerek gyakorlati alkalmazást nyertek a Sztojlenzski Kombinátban, évi 260 ezer rubel megtakarítást eredményezve. A kutatási eredmények alkalmazási területe: természetvédelem és a talajkészletek racionális hasznosítása /talajkutatás, eróziókutatás, ökológia/. A kutatás anyaga megadja a közéthányók és rekultivált földek lejtésének optimális paramétereit, ajánlásokat tesz a lepusztult talajok újrahasznosítására. Illusztráció 26, tábl. 39, forrásmunka 270.

SSZ=810687787 TIP=4 CCC 04840011543
Cim: A nagyvárosi levegő mezometeorológiai sajátosságainak és
szennyeződésének modellezése /Kalinyin város példáján/

Szerző: Scserbakov, A.J.
Moszkvai Állami Egyetem /MGU/
1984 242 old.

Csoport: 1 Nyelv: 570

A kutatás tárgya a nagyvárosi levegő meteorológiai sajátosságai-
nak és elszennyeződésének vizsgálata volt. Célja: a nagyváro-
sokra jellemző antropogén tényezők hatásvizsgálata a szennye-
ződési mező szerkezetével és a meteorológiai faktorokkal ösz-
szefüggésben, továbbá a mezometeorológiai sajátosságok és a
légszennyeződés vizsgálata Kalinyin városban. A kutatás során
alkalmazták a mezometeorológiai folyamatok numerikus fizikai-
matematikai modellezésének módszereit, az empirikus adatok
statisztikai elemzésének módszereit. A szerző tudományosan meg-
alapozza a modellezés során feltárt mezometeorológiai sajátos-
ságokat: a "hősziget"-képződést, a turbulens légáramlás fel-
erősödését, a szélesebbesség gyengülését. A kutatási eredménye-
ket felhasználhatják a szakemberképzésben és Kalinyin város-
sal kapcsolatos tervezési munkákban, mint pl. az ipari léte-
sitmények és lakótelepek optimális elhelyezése érdekében.
Illusztráció 54, tábl. 28, forrásmunka 125.

SSZ=810803905 TIP=3 CSEH 08439346
Cim: A mezőgazdasági talajok védelme és hasznosítása az öko-
lógiai követelmények figyelembe vételével

Szerző: Ocadlik J., Urban J., Cecetka J.
Vyzkumny Ustav pro Zurodneni Zemedelskych Pud, Praha
1983 42 old.

Csoport: 2 Nyelv: 790

A tudományos munka fő célkitűzése a meglevő földkészletek
mobilizálása volt, beleértve a magas termőképességű talajok
védelmét és a termőképesség csökkenéséhez vezető tényezők
kiküszöbölését. A szerzők felvázolták a feltárt talajok ra-
cionális hasznosításának, valamint a hidromorf talajok hu-
muszrétegei felhasználásának lehetőségeit.

SSZ=810306276 TIP=4 BOL D52018
Cim: Az európai KGST-tagországok kőolaj- és földgázipara
területi szevezésének problémái

Szerző: Karasztojanov, Sz.P.
1983 211 old.

Csoport: 1 Nyelv: 115

A szerző komplex gazdaságföldrajzi elemzést készített az európai KGST-tagországok kőolaj- és földgáziparának területi szervezésével kapcsolatos problémákról, figyelembe véve a nemzetközi integrációs folyamatok elmélyülését. Meghatározta a kőolaj- és földgázipar fejlesztésének perspektivikus irányait és racionális módszereit. Értékelést készített a kőolaj- és földgázkészletek területi szerkezetéről. Elvégezte a kőolaj- és földgázipar területi megszervezésének faktorelemzését. A szerző által kidolgozott hálóterv gyakorlati jelentőségét az ágazat területi szervezésének alakulására gyakorolt hatásával mérhető. Mennyiségi értékelést készített a kőolaj- és földgázipar területi szervezésének számos paraméteréről. Elemezte az ágazat területi arányainak változási tendenciáit. Konkrét megoldásokat javasolt a kőolaj- és földgázipar területi szervezésének főbb problémáira. Melléklet 34, tábl. 45, ábra 2, séma 2.

SSZ=810851623

TIP=3

NDK LZ00042

Cim: Meddőhányók stabilitása

1985

Csoport: 2

Nyelv: 475

A fenti dokumentáció az alábbi alkalmazási területeket öleli fel: a bányaműveletekre jellemző feltételek között a talajban keletkező mozgások paramétereinek vizsgálata e paraméterek statisztikai értelmezésével együttesen; a cseppfolyósítási kísérletek elvégzése és kiértékelése; a lejtők csuszásveszélyének mennyiségi értékelési módszere. Ily módon ez a dokumentáció lehetővé teszi a bánya- és építőanyagipar laza, kavicsos meddőhányói lejtőszilárdságának értékelését a talaj- és felszíni vizek hatását is figyelembe véve, továbbá a töltések stabilitásának értékelését. A dokumentáció egyik előnye, hogy jelentős pénzmegtakarítást tesz lehetővé a csuszásveszélyes lejtők szanálása esetén és pontosan felméri a berendezéseket és az azokat működtető személyzetet fenyegető veszélyeket.

SSZ= 810693117

TIP=3

CCC 02840003906

Cim: Biológiaiilag aktiv komponensek kimutatása Szocsi ásványvizeiben, bizonyos hidrometeorológiai és antropogén tényezők hatásviszonyai között

Bibl.: NIIKIF

1983

26 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

Szocsi balneológiai típusu ásványvizeinek vizsgálatával a kutatók azt a célt tűzték maguk elé, hogy ajánlásokat dolgozzanak ki Szocsi természetes gyógyvizeinek védelmére és

a viztisztaság ellenőrzésére. Kutatási módszerek és eszközök: spektrográfiai, spektrofotometriai, térfogat- és súlyelemzési módszerek, ISZP-28 és SZF-26 típusu készülékek. A kutatók adatokat gyűjtöttek a kémiai komponensek háttér-tartalmáról, értékelést adtak a természetes és antropogén tényezőknek az ásványi vizek kémiai összetételére gyakorolt hatásáról. A kapott adatok elősegítik Szocsi ásványi vizeinek védelmét, gyógyító hatásuk új lehetőségeinek felkutatását. Tábl. 5, forrásmunka 20.

SSZ=810688016

TIP=4

CCC 04840013548

Cim: A geológiai közeg védelmének hidrogeológiai megalapozása szénkitermelési körzetekben

Szerző: Jakovlev, J.A.

Hidrogeológiai és Mérnöki-Geológiai Kutatóintézet
/VSZEGINGEO/

1984

173 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: Nyugat-Donyec-medence kőszénlelőhelyei, e régió geológiai közege, a bányai vízfolyások. A kutatás célja: a bányaművelésnek a nyugat-donyec-medencei hidrogeológiai viszonyokra gyakorolt hatásának értékelése és prognózisa, valamint a geológiai közeg védelmét és racionális hasznosítását biztosító eljárások kidolgozása. Alkalmazott kutatási módszerek: szerkezeti-geológiai, hidrogeodinamikai, tömeg- és energiaátviteli, vízmérleg-számítási, hidrogeokémiai, fizikai kémiai módszerek. Először határozták meg a bányavizek mély talajrétegekbe történő beszivattyúzása filtrációs és energetikai paramétereit közötti összefüggéseket, továbbfejlesztették a bányai vízfolyások prognosztizálási metodikáját, figyelembe véve a bányamezők szerkezetét és a szén összetételét. A kapott értékeléseket, számítási összefüggéseket és ennek nyomán kidolgozott környezetvédelmi intézkedéseket az USZSZK szánbányászati minisztériumának "Dnyeprogiproszhta" egyesülésénél, a "Juzsukrgeologija", "Donbasszgeologija", "Krimgeologija" stb. egyesüléseknél vezették be, évi 420-500 ezer rubel megtakarítást érve el. A kutatási eredmények alkalmazási területe: feltáró és kitermelő tevékenység tervezése Ukrajna kőszénlelőhelyein, a geológiai közeg védelmét célzó intézkedések megalapozása. A kutatók először készítették felmérést és prognózist a bányaművelésnek a geológiai közegre gyakorolt hatásáról és ehhez felvázolták a környezetvédelmi intézkedések komplexumát. Illusztráció 19, tábl. 13, forrásmunka 113.

SSZ=810688005

TIP=4

CCC 04840013091

Cim: A nitrogénkörforgás ökológiai modelljének pontositása
/a kremencsugi víztározó példáján/

Szerző: Szergyuckaja, L.F.

Vizvédelmi Országos Kutatóintézet /VNIIVO/

1984

215 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a nitrogén-körforgás folyamata a kremencsugi víztározó feltételei között. A kutatás célja: ökológiai modellek hitelesítési metodikájának kidolgozása a nitrogénkörforgás matematikai modelljének, mint a víztározók vízminőségének alakulását jellemző fontos tényezőnek a megfogalmazása és vizsgálata céljából. Kutatási módszerek és eszközök: közönséges differenciális egyenletek minőségi elmélete, az érzékenységi elmélet módszerei; analóg számítástechnika /EMU-10/ és elektronikus számítástechnika /M-4030/. Ujszerűen közelítették meg az eddiginél megalapozottabb imitációs modellek létrehozását, modellezték a kremencsugi víztározóban végbe menő nitrogén-körforgási folyamatot. A kutatási eredmények beépültek a dnyeperi víztározók ökológiai prognózisába. Az eredményhasznosítás egyszerű gazdasági haszna eléri a 99,6 ezer rubelt. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a vízminőség hidrobiológiai és hidrokémiai mutatóinak prognosztizálása. Meghatározták a modell dinamikájának minőségi sajátosságait, prognózist készítettek az ásványi nitrogén formáinak eloszlásáról, meghatározták a víztározók maximális terhelését. Illusztráció 47, tábl. 4, forrásmunka lll.

SSZ=810698747

TIP=3

CCC 02820066514

Cim: Viz okozta erózió elleni hatékony módszerek kidolgozása
hegyvidéki viszonyok között

Bibl: NIIGSZIC

1982

78 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A hegyi lejtőkön elterülő gyümölcsösök és szőlőültetvények védelmére egész sor olyan eróziógátló intézkedést dolgoztak ki, amely csökkenti a talajleomosódást: talajvédő vetések, minimális talajművelés, a talaj eróziótűrő képességének növelését, a lemosódó talaj termőképességének fokozását célzó eljárások, vízszabályozás különböző hidrotechnikai létesítmények segítségével. Mérnöki számításokat készítettek az esőzéstől eredő talajleomosódásról. A tervezési megoldások minőségi javítása céljából kidolgozták az erózió matematikai modelljét. A lemosódott erdei barna humuszos-karbonátos talajok termőképességének visszaállítása érdekében másfélszeres adagolásban javasolják a nitrogén-, foszfor- és káliumtartalmu műtrágyák alkalmazását. Megállapították, hogy az évelő ültetvények talajvédő technológiájában hatékonyan lehet alkalmazni a minimális talajművelés elemeit. Az is megállapítást nyert, hogy a

talajok eróziótűrő képessége jelentősen fokozódik, a lemosódás 70 %-kal csökken az agrotechnikai eljárások és a kémiai talajstabilizáció együttes alkalmazásával. Illusztráció 5, tábl. 33.

SSZ=810698534

TIP=3

CCC 02825037810

Cím: Dagesztáni sikvidéki ökörendszerek biológiai produktivitása és azok összetételét meghatározó tényezők

1982

147 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A kutatási jelentés ismerteti az elsődleges biológiai produktivitás, az állatvilág és a növénytakaró produktivitása, valamint a termőföld-erőforrások számbavétele terén elért kutatási eredményeket. Évszakok szerint jellemzi a Nogaj-sztyepe és a Terek-folyó deltája növény-populációiban a fitomassza-felhalmozódás dinamikáját, továbbá bemutatja a szikesedési folyamat, a hidromorfizálódás és a meteorológiai viszonyok hatását a növénypopulációk produktivására. Tartalmazza továbbá a legelőterületek bioproduktivitásának térképét a gazdasági produktivitás törvényszerűségeinek leírásával, figyelembe véve az erősödő antropogén hatásokat. A kutatók tanulmányozták a rágcsálók elterjedésének dinamikáját a réti-szikes talajviszonyok között; feltárták a talajfauna eloszlásának sajátosságait és annak differenciálódását a régi szoloncsák genetikai talajszintjeiben. Az egyes talaj- és termőföld-típusok produktív területének mutatói alapján meghatározták a bioszferikus talajkategoriókat, azok funkcionáló területét és teljes technogén növénytakaróját. Illusztráció 7, tábl. 47.

SSZ=810698536

TIP=4

CCC 05840001328

Cím: A természetvédelmi tevékenység hosszutávú optimalizálásának metodológiai alapjai

Szerző: Usakov, J.P.

SZUTA Központi Gazdaság-matematikai Kutatóintézete
/CEMI AN SZSZSZR/

1984

421 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A szerző a hosszutávú társadalmi-gazdasági fejlődés szemszögéből vizsgálja a természeti erőforrásokat és a természeti környezetet. Kutatási célkitűzése az, hogy kidolgozza a természetvédelmi tevékenység hosszutávú optimalizálásának elméleti-metodológiai alapjait. Ehhez felhasználta az optimális irányítás matematikai elméletének módszereit, a matematikai programozás és ágazatközi egyensúlyvizsgálatok, a gazdaság-matematikai modellezés módszereit. A kutatás elméleti eredményei: a természeti erőforrás értékelések dinamikájának elemzése, a ter-

mészeti erőforrások hasznosítása optimális irányvonalai kialakításának metodológiai alapjai, a környezetszennyezés elleni tevékenység hosszútávú fejlesztésének elemzése. A vízvédelmi tevékenység gazdasági megalapozását célzó metodikai anyagokat jóváhagyta a SZU Állami Tervbizottsága és Állami Tudományos-Műszaki Fejlesztési Bizottsága. A kutatási eredmények elősegítik egyebek közt a vízvédelmi intézkedések arányainak, strukturájának és ütemezésének meghatározását. A kutatás gyakorlati eredményei: a vízvédelmi tevékenység prognosztizálásának gazdaság-matematikai modelljei és az azok alapján végzett prognózis-számítások. Illusztráció 17, tábl. 7, forrásmunka 256.

SSZ=810697129

TIP=4

CCC 04840017285

Cím: Társadalmi-gazdasági modellezés és a burzsoá természet-hasznosítási koncepciók bírálata

Szerző: Zaharova, N.J.

BSZSZK TA Filozófiai és Jogtudományi Intézete

1984

166 old.

Csoport: 1

Nyelv: 570

A szerző a társadalmi-gazdasági modellezés és a közvetlen szociális valóság dialektikáját tanulmányozta. Azzal a céllal, hogy társadalmi-filozófiai elemzést készítsen a modellszerű prognózisok és a valós szociális-ökológiai folyamatok megfelelőségének problémáikárára. A társadalom és a természet kölcsönhatása vizsgálatához, dialektikus-materialista módszereket hívta segítségül. Tanulmányozta az ökológiai tényezők szocializálódásának mechanizmusát, az egységes társadalmi-természeti rendszer kialakulása dialektikájának szemszögéből. Feltárta a burzsoá modellezési metodológia koncepcionális korlátosságát. Kidolgozta a távlati társadalmi-gazdasági tervezés alapelveit, az imitációs modellezési módszerek rendszerét. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a tudományos kommunizmus oktatása, politikai és gazdasági oktatási rendszer, a burzsoá filozófia és szociológia kritikája. A szerző meghatározta a modell-jellegű információ szerepét a reális szocializmus szociális-ökológiai politikájának optimalizálásában, bebizonyította a modellezés alkalmazásának hatástalanságát a kapitalista társadalmi viszonyok között. Forrásmunka 222.

Készült az MTA Földrajztudományi Kutató Intézet házi sokszorosítóján /xerox eljárással/. Példányszám: 60. A kiadásért felel:

Dr. Pécsi Márton int. igazgató

